

महाराष्ट्र विधानसभा

पहिले अधिवेशन, २०१९

अतारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

प्रश्नांची एकूण संख्या - ५०

ठाणे जिल्ह्यातील आरोग्य उपकेंद्रात डॉक्टरांचा अभाव असल्याबाबत

(१) २४३७० (१४-०८-२०१५). श्री.शांताराम मोरे (भिवंडी ग्रामीण) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) ठाणे जिल्ह्यातील आदिवासी दुर्गम भागातील ग्रामस्थांना आरोग्य सेवा पुरविणे शक्य व्हावे यासाठी ठिकठिकाणी आरोग्य उपकेंद्र सुरु करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, यामध्ये सुमारे २ डॉक्टरांची २४ तास सेवा असणे आवश्यक असतांनाही बहुतांश ठिकाणी डॉक्टरांचा अभाव असल्याचे दिनांक २९ मार्च, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, यावर शासनाने कोणती कार्यवाही व उपाययोजना केल्या वा करण्यात येत आहे?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

शासनाच्या मंजूर आकृती बंधानुसार वैद्यकीय अधिकारी , गट-अ ,(ग्रेड पे रु. ५४००/-) संवर्गाची पदे उपकेंद्रासाठी मंजूर नसून प्राथमिक आरोग्य केंद्र व त्यावरील आरोग्य संस्थांसाठी मंजूर आहेत. उपकेंद्राना आरोग्य सेवक (पु) व आरोग्य सेवक (स्त्री) यांचे प्रत्येकी १ पद अशी २ पदे मंजूर असून सदर कर्मचारी ग्रामस्थांना आरोग्य सेवा पुरवितात.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मौजे चांडोळ (ता.जि.बुलढाणा) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रांत मंजूर कर्मचारी वर्गापेक्षा कमी कर्मचारी वर्ग कार्यरत असल्याबाबत

(२) २९७३० (२१-०१-२०१६). श्री.राहुल बोंद्रे (चिखली) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे चांडोळ (ता.जि. बुलढाणा) तालुक्यातील प्राथमिक आरोग्य केंद्रांत एकूण २० कर्मचारी संख्या मंजूर असतांना केवळ १३ कर्मचारी कार्यरत आहे, त्यामुळे येथील आरोग्य सेवा विस्कळित झाली असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या रुग्णालयात कर्मचारी निवासाची व्यवस्थाच नसल्यामुळे प्राथमिक आरोग्य केंद्राचे कोणतेही अधिकारी, कर्मचारी वास्तव्यास राहत नाही, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील रिक्तपदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) तसेच, सदर ठिकाणी कर्मचारी निवासाची व्यवस्था करण्याबाबत शासनाने अद्यापपर्यंत कोणतीच कार्यवाही केली नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) हे खरे नाही.

प्राथमिक आरोग्य केंद्र स्तरावर २० पदे मंजूर नसून आकृतीबंधानुसार १५ पदे मंजूर आहे. त्यापैकी १० पदे भरलेली आहेत व ५ पदे रिक्त आहे. सद्यस्थितीत उपलब्ध कर्मचारी वर्गाकडून आरोग्य सेवा वेळेवर देण्यात येत आहे.

(२) खरे आहे.

कर्मचारी निवासस्थानाचे बांधकाम झालेले नाही. परंतु कर्मचारी जवळच्या ठिकाणी वास्तव्य करून राहतात.

(३) या प्राथमिक आरोग्य केंद्रास्तरावर एकूण ५ पदे रिक्त आहेत.त्यापैकी

१)वैद्यकीय अधिकारी १ पद रिक्त असून भरण्याबाबत शासन स्तरावर कार्यवाही करण्यात येत आहे.

२) गट-क ची ३ रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही जिल्हा परिषद मार्फत सुरू आहे.

३) प्रयोगशाळा तंत्रज्ञ हे पद शासन स्तरावरून भरण्याची कार्यवाही सुरू आहे

(४) प्राथमिक आरोग्य केंद्राची मुख्य इमारतीचे काम हे सन २०११-१२ मध्ये पूर्ण झाले असून कर्मचारी निवासस्थानाचे बांधकाम संदर्भातील कार्यवाही सुरू आहे.

**भिवंडी (जि.ठाणे) येथील स्व.इंदिरा गांधी सामान्य रुग्णालयातील
वैद्यकीय अधिकारी यांच्या गैरवर्तणूकीबाबत**

(३) ३६७८५ (१६-०१-२०१६). श्री.रुपेश म्हात्रे (भिवंडी पूर्व) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भिवंडी (जि.ठाणे) येथील स्व.इंदिरा गांधी सामान्य रुग्णालय हे एकमेव शासकीय रुग्णालय असून तेथे भिवंडी शहर व आजूबाजूच्या ग्रामीण भागातील अनेक रुग्ण आरोग्य सेवा घेत असून तेथील वैद्यकीय अधिकारी श्री.मोकाशी यांच्या गैरवर्तणूकीबाबत अनेक तक्रारी असून त्यांच्यावर तात्काळ कारवाई करण्याबाबत तेथील स्थानिक लोकप्रतिनिधी, नागरिक व

सेवाभावी संस्था यांनी मा.मुख्यमंत्री यांच्याकडे दिनांक २८ जुलै, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, श्री.मोकाशी वैद्यकीय अधिकारी हे तेथील गोरगरीब रुग्णांना उपचारासाठी खाजगी वैद्यकीय रुग्णालयात पाठवितात तसेच ते फक्त आठवड्यातून तीन दिवसच रुग्णालयात रुग्णांच्या सेवेसाठी उपलब्ध असतात अशा अनेक तक्रारी तेथील लोकप्रतिनिधी व नागरिकांनी शासनाकडे केल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत व याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे ?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) होय.

(२) अंशतः खरे आहे. डॉ.मोकाशी, वैद्यकीय अधिकारी हे गोरगरिब रुग्णांना उपचारासाठी खाजगी वैद्यकीय रुग्णालयात पाठवित असल्याची समाजवादी पार्टी, भिवंडी शहर यांचेकडून एक तक्रार प्राप्त झालेली आहे.

(३) व (४) होय, डॉ.मोकाशी यांच्याविरुद्ध असलेल्या तक्रारीची चौकशी जिल्हा शल्य चिकित्सक, ठाणे यांच्यामार्फत करण्यात आलेली आहे. तथापि, त्या तक्रारीमध्ये कोणतेही तथ्य आढळून आलेले नाही.

नाशिक महानगरपालिका क्षेत्रातील सोनोग्राफी केंद्रांना पाठविलेल्या नोटीसबाबत

(४) ५२८७६ (११-०५-२०१६). **श्री.योगेश (बापू) घोलप (देवळाली) :** सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक महानगरपालिका क्षेत्रातील ६५ सोनोग्राफी केंद्रांना माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान नोटिसा पाठविल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सोनोग्राफी केंद्रावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) अद्याप कार्यवाही केली नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (०४-०१-२०१९) : (१) हे खरे नाही.

(२) नियमाचे उल्लंघन करणाऱ्याविरुद्ध कायद्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येते.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

क्षयरोग प्रतिबंधात्मक उपायांचा फेरविचार करण्याबाबत

(५) ५४१९४ (३०-०८-२०१६). श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर), श्री.योगेश सागर (चारकोप) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बीसीजीच्या लसीमुळे बालकांमधील क्षयरोगाच्या निदानासाठी वापरली जाणारी मॉन्टूक टेस्ट करता येत नसल्यामुळे क्षयरोग निदानाचे महत्त्वपूर्ण चाचणी निष्प्रभ झाल्याचे माहे मे २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय

(२) असल्यास, बालकांमधील क्षयरोगाचे निदान कसे करावे याबाबत सुस्पष्ट अशी विशिष्ट मार्गदर्शक तत्त्वे नसल्याची बाब देखील निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय

(३) असल्यास, बालकांबरोबरच ज्यांची प्रतिकारशक्ती कमी आहे अशा रुग्णातील क्षयरोगाचे प्रमाण वाढत असून या सर्व पार्श्वभूमीवर क्षयरोग निदान आणि प्रतिबंधात्मक कार्यक्रमाचा फेरआढावा घेण्याची गरज आहे तर क्षयरोग नोंदणी सक्तीची करून संबंधित विषयाची सुस्पष्ट नियमावली करण्याची आवश्यकता असल्याने शासनाने या बाबत कोणती कार्यवाही वा उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, या मागील विलंबाची सर्व साधारण कारणे काय आहेत?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे नाही.

राष्ट्रीय क्षयरोग नियंत्रण सुधारीत कार्यक्रमांतर्गत क्षयरोगाविषयी वेळोवेळी आढावा घेण्यात येतो व तज्ञांच्या मदतीने आवश्यकतेनुसार मार्गदर्शक तत्त्वे अद्ययावत करण्यात येतात. या तत्वानुसार राज्यात क्षयरोगासंबंधी रोगनिदान व उपचार करण्यात येतात.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

निंबरा (ता. भिवंडी, जि.ठाणे) गावातील आदिवासी महिलेचा चिर्बीपाडा आरोग्य केंद्रात प्रसूतीदरम्यान मृत्यू झाल्याबाबत

(६) ६००४८ (३०-०८-२०१६). श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), अॅड.के.सी.पाडवी (अक्कलकुवा), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.संजय पुराम (आमगाव) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) निंबरा (ता. भिवंडी, जि.ठाणे) या अतिदुर्गम आदिवासी बहूल भाग असलेल्या गावातील मेघा वरठा या ३५ वर्षीय आदिवासी महिलेचा चिर्बीपाडा आरोग्य केंद्रात उपचारविना व डॉक्टरांच्या हलगर्जीपणामुळे दिनांक ९ एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास प्रसूतीदरम्यान मृत्यू

झाल्याबाबत मा.मंत्री आदिवासी विकास, प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, सचिव, आदिवासी विकास यांच्याकडे दिनांक ४ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील आदिवासी भागात वारंवार अशा घडना घडत असून त्यामध्ये हजारो आदिवासींचे बळी जात आहे यासंदर्भात नेमकी काय कारणे काय आहेत याची चौकशी करण्यात आली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले तदनुसार पुढे कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) होय.

(२) व (३) श्रीमती मेघा वरठा हिच्या मृत्यू प्रकरणी जिल्हा शल्य चिकित्सक ठाणे यांच्यामार्फत चौकशी करण्यात आली आहे. चौकशी अहवालानुसार श्रीमती मेघा वरठा हिला उपचार न मिळण्यास दोषी आढळून आलेल्या अधिकाऱ्यांना आरोग्य संचालनालयाच्या दि. २८.९.२०१६ च्या पत्रान्वये कारणे दाखवा नोटीस देण्यात आली होती. संबंधीत जबाबदार वैद्यकीय अधिकाऱ्यांविरुद्ध महाराष्ट्र नागरी सेवा नियम ८ अन्वये विभागीय चौकशी प्रस्तावित करण्यात आलेली आहे. तसेच सदर महिलेस संदर्भ सेवा न मिळण्यास जबाबदार असलेल्या सहाय्यक परिचारिका प्रसविकेची एक वार्षिक वेतनवाढ रोखण्यात आलेली आहे

राज्यातील पाळणाघरांसाठी नियमावली तयार करण्याबाबत

(७) ८१४७० (२९-०५-२०१७). डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र राज्य सल्लागार बोर्डांमार्फत केंद्रीय समाजकल्याण बोर्डांच्या पाळणाघर, प्रौढ महिलांसाठी संरक्षित प्रशिक्षण वर्ग, व्यवसाय प्रशिक्षण वर्ग, जाणीव जागृत कार्यक्रम, नोकरी करणा-या महिलांसाठी वसतिगृहांना व्यवस्थापन अनुदान, फॅमिली कौन्सिलिंग सेंटर, अल्पमुदत निवासगृह या योजना राबविण्यात येत होत्या, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्य शासनाने सन २००९ मध्ये हे बोर्ड रद्द केले,हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, यामुळे पाळणाघरांसाठी कोणतीही नियमावली तयार करण्यात आली नाही,हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शासनाने राज्यातील पाळणाघरांसाठी काही नियमावली तयार करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) होय हे खरे आहे,

नमूद केलेल्या योजना केंद्रीय समाज कल्याण बोर्ड, नवी दिल्ली यांच्या अनुदानातून व महाराष्ट्र राज्य समाज कल्याण बोर्ड, मुंबई यांच्या माध्यमातून राबविण्यात येत होत्या परंतु महिला व बाल विकास मंत्रालय, नवी दिल्ली यांच्या निर्देशानुसार व केंद्रीय समाज कल्याण बोर्ड, नवी दिल्ली यांच्या आदेशानुसार टप्याटप्याने योजना बंद करण्यात आलेल्या आहेत. सध्या फॅमिली कौन्सिलिंग सेंटर ही योजना महाराष्ट्र राज्य समाज कल्याण बोर्डातर्फे स्वयंसेवी संस्थांच्या माध्यमातून राबविण्यात येत आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) (४) व (५) महिला व बाल विकास विभाग, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांनी राजीव गांधी राष्ट्रीय पाळणाघर योजना राज्याच्या महिला व बाल विकास विभागाकडून राबविण्याचा निर्णय घेतला असून दि.१/१/२०१७ पासून पाळणाघरांचे अनुदान राज्यांना देण्यात येणार आहे. मा. मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली स्वयंसेवी संस्थामार्फत चालविण्यात येणारी पाळणाघरे व राजीव गांधी राष्ट्रीय पाळणाघर योजनेअंतर्गत चालविण्यात येणारी पाळणाघरे यांच्यासाठी नियमावली बनविण्यासाठी समितीचे गठन करण्यात आले असून लवकरच पाळणाघरांसाठी नियमावली लागू करण्यात येणार आहे.

हिंगोली जिल्हा परिषदेच्या आरोग्य विभागात असलेली रिक्त पदे तसेच अनेक प्राथमिक आरोग्य केंद्राची झालेली दुरवस्था

(८) ८९००५ (१९-०८-२०१७). डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), प्रा.विरेंद्र जगताप (धामणगाव रेल्वे), श्री.विजय वडेडीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हिंगोली जिल्हा परिषदेच्या आरोग्य विभागात वरिष्ठ अधिकारी परिचारिका व कर्मचारी यांची मोठ्या प्रमाणात पदे रिक्त असल्याचे माहे मे, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तेथील अनेक प्राथमिक आरोग्य केंद्राचीही दुरवस्था झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, येथे नव्याने बांधलेले शंभर खाटांचे उपजिल्हा रुग्णालयाचे अद्याप उदघाटन झाले नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त बाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) अंशतः खरे आहे.

जिल्हा परिषद हिंगोली आरोग्य विभागात जिल्हा आरोग्य अधिकारी संवर्गातील एकूण ०३ पैकी ०२ पदे रिक्त आहेत. तसेच वैद्यकीय अधिकारी गट-अ ०२ या संवर्गाची एकूण ५९ पदे मंजूर असून ४६ पदे भरलेली आहेत तर १३ पदे रिक्त आहेत. वैद्यकीय अधिकारी गट-ब यांची ०३ पदे मंजूर असून ती रिक्त आहेत.

खालील संवर्गाची पदे रिक्त आहेत:-

संवर्ग	मंजूर	भरलेली	रिक्त
औषध निर्माण अधिकारी	३३	२९	०४
आरोग्य सेवक (पुरुष)	१२७	७०	५७
आरोग्य सेवक (महिला)	२१२	१३४	७८
आरोग्य पर्यवेक्षक	१०	०६	०४
आरोग्य सहाय्यक(पुरुष)	३३	३१	०२
आरोग्य सहाय्यक (स्त्री)	२८	१९	०९
कुष्ठरोग तंत्रज्ञ	०३	०३	००
एकूण	४४६	२९२	१५४

वरील पदे भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(२) हे अंशतःखरे आहे.

फाळेगाव प्राथमिक आरोग्य केंद्र इमारत जीर्ण असल्याने पुर्नबांधणी एनएचएम मधून प्रस्तावित केली आहे. तर हयातनगर/कापडसिंगी प्राथमिक आरोग्य केंद्रांची दुरुस्ती हाती घेण्यात आली आहे.

(३) हे खरे आहे.

(४) उपजिल्हा रुग्णालय कळमनुरीकरीता पदे भरण्याची व साहित्य सामुग्री व यंत्र सामुग्री, लिनन व फर्निचर इत्यादी बाबी उपलब्ध करून रुग्णालय कार्यान्वित करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

अकोला जिल्ह्यात कोल्हापुरी बंधान्यासाठी जमिन अधिग्रहीत केलेल्या शेतकऱ्यांना जमिनीचा मोबदला न दिल्याबाबत

(९) ९९४८७ (२६-१२-२०१७). श्री.हरिष पिंपळे (मुर्तिजापूर) : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोला जिल्ह्यातील कोल्हापुरी बंधान्यासाठी शेतकऱ्यांच्या जमिनी अधिग्रहीत केल्यानंतर ९१ हजार रुपयांचा मोबदला शेतकऱ्यांना वेळेत न दिल्याने न्यायालयाने १८ लक्ष रुपये एवढा

मोबदला देण्याचे निदेश दिले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनामार्फत चौकशी केली आहे काय

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार अकोला जिल्ह्यात कोल्हापुरी बंधान्यासाठी अधिग्रहीत जमीनीच्या १८ लाख रुपयांच्या रक्कमेचे लवकरात लवकर वाटप करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. राम शिंदे (२०-०२-२०१९) : (१) ते (४) प्रादेशिक जलसंधारण अधिकारी, मृद व जलसंधारण विभाग, अमरावती तसेच उपजिल्हाधिकारी भूसंपादन, जिल्हाधिकारी कार्यालय, अकोला यांच्या प्राप्त अहवालानुसार अकोला जिल्ह्यात कोणत्याही कोल्हापूरी बंधान्यासाठी शेतकऱ्यांची जमीन अधिग्रहीत करण्यात आली नसल्यामुळे कोणत्याही शेतकऱ्याचा जमीनीचा मोबदला प्रलंबित नाही अथवा न्यायालयीन प्रकरण सुरु नाही.

राज्यातील अंगणवाडी सेविकांचे मानधन वाढविण्याबाबतचा प्रस्ताव

(१०) १०५०७८ (०४-०४-२०१८). श्री.संजय सावकारे (भुसावळ), श्री.संतोष दानवे (भोकरदन), अॅड.भीमराव धोंडे (आष्टी), श्री.सुनिल शिंदे (वरळी) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अंगणवाडी सेविकांचे मानधन वाढविण्याच्या अनुषंगाने शासनस्तरावर गठित केलेल्या समितीच्या शिफारशीनुसार मानधन वाढविण्याबाबतचा प्रस्ताव वित्त व नियोजन विभागास सादर करण्याबाबत बैठकीत निर्णय घेण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दिनांक ६ जून, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास अंगणवाडी कर्मचारी संघटनेच्या पदाधिकाऱ्यांसोबत बैठक झाली असून सदर बैठकीत अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांच्या मानधन वाढीबाबत चर्चा झाली असून मानधन वाढविण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त शासन निर्णय तत्काळ अंमलबजावणी करण्याबाबत, शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) (२) (३) व (४)

अंगणवाडी सेविका, मदतनीस व मिनी अंगणवाडी सेविका यांच्या मानधनात / भाऊबीज भेट रक्कमेत दिनांक २३/०२/२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये वाढ करण्यात आली आहे.

शासनाने एकात्मिक बालसेवा योजनेअंतर्गत राज्यात नविन अंगणवाडयाचे
बांधकाम करण्याबाबत

(११) १०६९९२ (०४-०४-२०१८). श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.राजेश टोपे (घनसावंगी) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाने एकात्मिक बालसेवा योजनेअंतर्गत राज्यात नविन अंगणवाडयाचे बांधकाम करण्यासाठी सन २०१४ ते २०१७ या तीन वर्षांच्या कालावधीत महिला व बालकल्याण विभागाने रु. ८७ कोटी ६० लाख इतका निधी मंजूर केला होता तर सन २०१५-१६ या वर्षात अंगणवाडयाच्या इमारतीच्या दुरुस्तीसाठी अर्थसंकल्पात रु. २ कोटी १० लाखाची तरतूद केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त तरतूदीमधून अंगणवाडयाची किती नविन कामे घेण्यात आली होती व त्यापैकी किती कामे पूर्ण केली आहेत व किती अंगणवाडयाच्या इमारतीची दुरुस्ती करण्यात आली आहेत,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) महिला व बालकल्याण विभागाने रु.८७ कोटी ६० लाख इतका निधी मंजूर केला नव्हता. तथापि सन २०१४ ते २०१७ या तीन वर्षांच्या काळात एकात्मिक बाल विकास सेवायोजना बळकटीकरण व पुनर्रचना अंतर्गत समाविष्ट २० जिल्हयांतील प्रति अंगणवाडी केंद्र रु.२०००/- प्रमाणे अंगणवाडी केंद्र दुरुस्तीसाठी रु.७.९८ कोटी इतका निधी अंगणवाडी दुरुस्तीकरिता वितरीत करण्यात आला आहे. तसेच दि. १५ डिसेंबर २०१७ च्या शासन निर्णयानुसार जिल्हा वार्षिक योजनेअंतर्गत प्राप्त होणाऱ्या निधिमधून नवीन अंगणवाडी बांधकाम करणे, ज्या जुन्या अंगणवाडयांत शौचालये नाहीत त्या ठिकाणी शौचालयाची बांधकामे करणे तसेच इमारतीची किरकोळ दुरुस्तीची कामे करण्यास मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे.

(२) (३) व (४) अंगणवाडी बांधकाम व अंगणवाडी दुरुस्ती करण्याचे कामकाज करण्याबाबत मान्यता देण्यात आली आहे. अंगणवाडी बांधकाम व अंगणवाडी दुरुस्तीचे कामकाज चालू आहे.

वैजापूर (जि.औरंगाबाद) येथील वैद्यकीय अधिकारी खाजगी आरोग्यसेवा करण्यास मनाई
असतानाही ग्रामीण भागात खाजगी दवाखाने काढून व्यवसाय करित असल्याबाबत.

(१२) १०७८४१ (०७-०४-२०१८). श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.नसीम खान (चांदिवली), प्रा.वर्षा

गायकवाड (धारावी), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.न्यंबकराव भिसे (लातूर ग्रामीण), श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा), श्री.आसिफ शेख (मालेगांव मध्य) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वैजापूर (जि.औरंगाबाद) येथील जिल्हा परिषदेच्या व राज्य सरकारच्या सेवेत असलेले वैद्यकीय अधिका-यांना एनपीए (नॉन प्रॅक्टिसिंग अलाऊस) मिळत असल्याने त्यांना खाजगी आरोग्यसेवा करण्यास मनाई असतानाही ते वैजापूर शहरासह ग्रामीण भागात खाजगी दवाखाने काढून व्यवसाय करित असल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार शासकीय सेवेत असतानाही खाजगी दवाखाने काढून व्यवसाय करणा-या डॉक्टरांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (२१-०२-२०१९) : (१) होय.

(२), (३) व (४) होय. या प्रकरणी प्राप्त झालेल्या तक्रारीमध्ये प्राथमिक चौकशीत तथ्य असल्याचे आढळून आल्याने उप जिल्हा रुग्णालय वैजापूर येथील दोन वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना शासनाच्या दि. २१.१२.२०१८ च्या आदेशान्वये निलंबित करण्यात आले आहे. त्यांचेवर कार्यवाही करण्यासाठी महाराष्ट्र वैद्यकीय परिषदेसही अवगत करण्यात आले आहे. सदर जबाबदार वैद्यकीय अधिकाऱ्यांविरुद्ध महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ च्या नियम ८ व १२ अन्वये विभागीय चौकशी प्रस्तावित करण्यात आलेली आहे.

राज्यातील अंगणवाडी कर्मचा-यांची, मानधनी पदांची रिक्त जागा भरणेबाबतच्या प्रक्रियेस वित्त विभागाने दिलेल्या स्थगितीबाबत.

(१३) १०९६१२ (०४-०४-२०१८). श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अंगणवाडी सेविका/मिनी अंगणवाडी सेविका/मदतनीस या मानधनी पदांची रिक्त ९,४७३ पदे भरणेबाबतच्या प्रक्रियेस वित्त विभागाच्या सूचनेनुसार स्थगिती देण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त रिक्त पदे भरणेबाबतच्या प्रक्रियेस वित्त विभागाने स्थगिती देण्याची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, सदरहू रिक्त पदे विनाविलंब भरण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात वा येत आहे,

(४) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) होय.

(२) (३) व (४) केंद्र शासनाने एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना ह्या केंद्र पुरस्कृत योजनेच्या केंद्र हिश्याच्या प्रमाणात बदल केलेला आहे. तसेच योजनेचे काही उपक्रम खंडीत केलेले आहे. त्याबाबतचा शासन निर्णय दिनांक ३०/०६/२०१८ रोजी निर्गमित केलेला आहे. अंगणवाड्यांचा आढावा घेऊन ज्या अंगणवाड्यांमध्ये मुलांची संख्या फारच अल्प आहे अशा अंगणवाड्या एकत्रीकरण करण्याच्या सूचना देण्यात आलेल्या असल्यामुळे अंगणवाड्यांचे एकत्रीकरण होईपर्यंत भरती प्रक्रियेस स्थगिती देण्यात आलेली आहे.

**महिला व बालविकास विभागाच्या एकात्मिक बालविकास योजनेअंतर्गत
पदे रिक्त असल्याबाबत..**

(१४) ११०४३४ (०४-०४-२०१८). श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात बालमृत्यु रोखण्यासाठी एकात्मिक बालविकास योजनेअंतर्गत ६ वर्षाखालील मुलांचे पोषण आणि आरोग्य स्थितीत सुधारणा करण्यासाठी बालविकास प्रकल्प अधिकारी ते अंगणवाडी सेविका अशी यंत्रणा कार्यरत असली तरी महिला व बालविकास विभागामध्ये सुमारे ९२२८ इतकी विविध संवर्गातील पदे रिक्त आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बालविकास प्रकल्प अधिकारी ते अंगणवाडी मदतनीस या संवर्गातील प्रत्येकी किती पदे केव्हापासून रिक्त आहेत याची चौकशी शासनाने केली आहे काय,

(३) असल्यास, त्यात काय आढळून आले व त्यानुसार रिक्त पदे भरण्याच्यादृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) अद्याप चौकशी वा रिक्त पदे भरण्याचेदृष्टीने कार्यवाही केली नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२२-०२-२०१९) : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) या विभागांतर्गत विविध संवर्गातील रिक्त पदे खालीलप्रमाणे आहेत : -

बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (नागरी) - ३० पदे,

बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (ग्रामीण)-२६४,

मुख्यसेविका-७२२, अंगणवाडी सेविका-१६७२, मिनी अंगणवाडी सेविका-१२४४ व अंगणवाडी मदतनीस-५२९६ अशी सुमारे ९२२८ इतकी पदे रिक्त आहेत.

बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (नागरी) व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (ग्रामीण) ही पदे भरण्याबाबत शासनस्तरावरून कार्यवाही चालू आहे.

मुख्यसेविका संवर्गाच्या सुधारीत सेवा प्रवेश नियमात सुधारणा करण्याचे काम शासनस्तरावर चालू आहे. सेवा प्रवेश नियमातील सुधारणा मान्य होताच सदरील पदे भरण्यात

येतील.

अंगणवाड्यांचे एकत्रिकरण करण्याची कार्यवाही आयुक्तालयस्तरावर सुरु आहे. राज्यातील अंगणवाड्यांचे एकत्रिकरण झाल्यानंतर ज्या ठिकाणी आवश्यकता आहे त्याठिकाणी अंगणवाडी सेविका/मदतनीस/मिनी अंगणवाडी सेविका यांची पदभरती वित्त विभागाच्या मान्यतेने करण्यात येणार आहे. तोपर्यंत पदे न भरण्याबाबत सूचना देण्यात आल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोल्हापूर जिल्ह्यात अंगणवाडीमध्ये देण्यात येणा-या पोषण आहाराचे
मानधन ठेकेदारांना न दिल्याबाबत**

(१५) ११०६९६ (०४-०४-२०१८). डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोल्हापूर जिल्ह्यात अंगणवाडीमध्ये देण्यात येणा-या पोषण आहाराचे मानधन मिळण्यासाठी ठेकेदार माहे एप्रिल, २०१७ पासून प्रतिक्षेत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या ठेकेदारांना अद्यापपर्यंत मानधन न देण्याची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (१४-०२-२०१९) : (१) होय.

(२) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेतर्गत पोषण आहारासाठी केंद्र शासनाकडून ५०% व राज्य शासनाकडून ५०% निधी मंजूर करण्यात येतो. पोषण आहारासाठी सन २०१७-१८ या वित्तीय वर्षाकरीता १२३६ कोटीचा APIP (Annual Programme Implementation Planning) केंद्र शासनास सादर करण्यात आला होता. तथापि, केंद्र शासनाकडून ९९ कोटी रुपये इतका APIP मंजूर करण्यात आला आहे. मंजूर APIP प्रमाणे राज्य शासनाने निधी वितरीत केला असून उपलब्ध निधीच्या प्रमाणात पोषण आहाराची देयके पारित करण्याची कार्यवाही केली आहे.

(३) सन २०१७-१८ हया वित्तीय वर्षातील मार्च, २०१८ अखेरपर्यंतची देयके अदा करण्यासाठी निधी करण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील अंगणवाड्यांचे बांधकामासाठी व जुन्या इमारती दुरुस्तीसाठीचा
निधी अखर्चित राहिल्याबाबत**

(१६) १११०४८ (१०-०४-२०१८). श्रीमती सीमाताई हिरे (नाशिक पश्चिम), श्री.अजय चौधरी (शिवडी), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्याच्या महिला व बाल विकास विभागाने अंगणवाड्यांचे बांधकाम व जुन्या अंगणवाडी इमारतीची दुरुस्ती करण्यासाठी सन २०१४-२०१७ या तीन वर्षांच्या काळात मंजूर केलेल्या कोटयवधी रुपयाचा निधी अखर्चित राहिल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय.

(२) असल्यास, त्या अनुषंगाने शासनाने कोणत्या उपाययोजना केल्या वा करण्यात येत आहे काय,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) , (२) व (३) सन २०१४ ते २०१७ या तीन वर्षांच्या काळात एकात्मिक बाल विकास सेवायोजना बळकटीकरण व पुनर्रचना अंतर्गत समाविष्ट २० जिल्ह्यांतील प्रति अंगणवाडी केंद्र रु. २०००/- प्रमाणे अंगणवाडी केंद्र दुरुस्तीसाठी रु.७.९८ कोटी इतका निधी अंगणवाडी दुरुस्तीकरिता वितरीत करण्यात आला आहे. तसेच दि.१५ डिसेंबर २०१७ च्या शासन निर्णयानुसार जिल्हा वार्षिक योजनेअंतर्गत प्राप्त होणाऱ्या निधिमधून नवीन अंगणवाडी बांधकाम करणे, ज्या जुन्या अंगणवाड्यांत शौचालये नाहीत त्या ठिकाणी शौचालयाची बांधकामे करणे तसेच इमारतीची किरकोळ दुरुस्तीची कामे करणास मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे.

अंगणवाडी कर्मचा-यांनी विविध प्रलंबित मागण्यांबाबत

(१७) १११७२२ (०४-०४-२०१८). डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अंगणवाडी कर्मचा-यांनी त्यांच्या विविध प्रलंबित मागण्याकरिता कोल्हापूर जिल्हाधिकारी कार्यालयावर माहे डिसेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान मोर्चा काढण्यात आला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नव्याने स्थापन झालेल्या कोल्हापूर नागरी विकास प्राधिकरणाने नव्याने बांधकाम परवान्याचे येणारे प्रस्ताव स्वीकारल्याचे माहे डिसेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच, प्राधिकरणाने बांधकाम परवाने कसे द्यायचे याबाबतचे मार्गदर्शन मागविले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांच्या विविध प्रलंबित मागण्या पूर्ण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) होय खरे आहे.

(२) (३) (४) व (५) कोल्हापूर जिल्ह्यातील अंगणवाडी कर्मचारी युनियनच्या वतीने देण्यात आलेल्या निवेदनातील जिल्हास्तरावरील प्रलंबित मागण्यांची पूर्तता करण्यात आलेली आहे.

१. अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांना भाऊबीज २०००/- प्रमाणे अदा करणे.
२. प्रलंबित मानधन, PFMS द्वारे अदा करणे. उर्वरित मागण्या धोरणात्मक निर्णय झाल्यानंतर आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येणार आहे.

**हिंगोली जिल्ह्यात काही अंगणवाड्या बंद तर काही अंगणवाड्यामध्ये
सुविधांचा अभाव असल्याबाबत**

(१८) ११२५७० (०४-०४-२०१८). श्री.तानाजी मुटकले (हिंगोली) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) हिंगोली जिल्ह्यात १४४५ अंगणवाड्या बंदच असून तर काही अंगणवाड्यामध्ये पुरेशा सोयी सुविधा नसल्यामुळे बालकांचे आरोग्य धोक्यात आल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०१७ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पानकनेरगाव येथील जिल्हा परिषदेच्या अंगणवाडीमध्ये विद्यार्थ्यांना पिण्याचा पाण्याची व्यवस्था नाही तर परिसर स्वच्छतेसह भौतिक सोयी-सुविधांच्या अभावामुळे विद्यार्थ्यांची गैरसोय होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास विलंबाची कारणे कोणती आहेत?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) माहे नोव्हेंबर २०१७ मध्ये वा त्या दरम्यान अंगणवाड्यामध्ये पुरेशा सुविधा नसल्याचे निदर्शनास आलेले नाही.

हिंगोली जिल्ह्यात एकूण १०८९ अंगणवाड्या असून त्या सर्व कार्यरत आहेत व अंगणवाड्या सतरावर पुरेशी सुविधा उपलब्ध आहेत.

- (२) (३) व (४) मौजे पानकनेरगाव येथील अंगणवाडी स्तरावरील परिसर स्वच्छता, पिण्याची व्यवस्था व भौतिक सोयी सुविधांसाठी ग्रामपंचायत स्तरावरील १४ व्या वित्त आयोगामधील सन २०१६-१७ च्या आराखड्यामध्ये समावेश करण्यात आलेला आहे. त्या अनुषंगाने प्राप्त झालेल्या निधीचे ग्रामपंचायत कार्यालय पानकनेरगाव यांचे प्रशासकीय मान्यता आदेश क्र.११ दि.७.११.२०१७ अन्वये निधी प्राप्त करून देण्यात आलेला असून त्यामधील प्रस्तुत कामे प्रगती पथावर असल्याबाबतचा अहवाल संबंधित ग्राम विकास अधिकारी यांनी दिलेला आहे.

**येरवडा, पुणे येथील प्रादेशिक मनोरुग्णालयातून
सहा मनोरुग्ण पळून गेल्याबाबत**

(१९) ११३७६६ (१०-०४-२०१८). श्री.योगेश टिळेकर (हडपसर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) येरवडा, पुणे येथील येरवडा प्रादेशिक मनोरुग्णालयातून रुग्णांच्या सुरक्षेसाठी नेमलेल्या कर्मचाऱ्यांकडून कामात हलगर्जीपणा होत असल्याने माहे डिसेंबरच्या एका महिन्यात तब्बल सहा मनोरुग्ण रुग्णालयातून पळून गेल्याची बाब दिनांक ८ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, दीड वर्षापूर्वी उंच वॉर्डतून एकाच वेळी दोन गुन्हेगार पळून गेल्याची घटना घडल्यानंतर अद्यापपर्यंत कोणतीही कार्यवाही करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यानुसार संबंधित कर्मचाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

माहे डिसेंबर २०१७ महिन्यात ५ मनोरुग्ण पळून गेले होते.

- (२) हे खरे नाही.
- (३) सदर घटनेची चौकशी करून म.ना.से. (शिस्त व अपील) नियम १९७९ अन्वये संबंधित कर्मचाऱ्यांवर जबाबदारी निश्चित करून शिस्तभंगाची कारवाई करण्यात आली आहे व संबंधित कर्मचाऱ्याची एक वार्षिक वेतनवाढ रोखण्यात आली आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**संचालक, आरोग्य सेवा पदावर नेमणूकी संदर्भात मा. उच्च न्यायालयाने
राज्यशासनास दिलेल्या ओदशाबाबत**

(२०) ११६५६३ (१०-०४-२०१८). श्री.नसीम खान (चांदिवली) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) संचालक, आरोग्य सेवा या पदावर गेले चार वर्षे कार्यरत असलेले डॉ.सतीश पवार यांना या पदावरून तातडीने बदली करून या पदावर दूस-या उमेदवारांची निवड होईपर्यंत संबंधित विभागातील सेवा जेष्ठतेनुसार असलेल्या अधिका-यास या पदाचा कार्यभार सोपविण्यात यावा असे आदेश मा. उच्च न्यायालयाने राज्यशासनाला दिल्याचे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय ,
- (२) असल्यास, मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशाप्रमाणे राज्यशासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (२१-०२-२०१९) : (१) होय हे खरे आहे.

- (२) मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी रिट याचिका क्र. १२०५९/२०१७ व इतर प्रकरणामध्ये दि. १२.०१.२०१८ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई या पदाचा कार्यभार

डॉ. सतिश पवार यांचेकडून काढून आयुक्त आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांचेकडे दि. १६.१.२०१८ च्या आदेशान्वये सोपविण्यात आला होता. तदनंतर महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडून शिफारस होऊन डॉ.संजीव कांबळे यांची नामनिर्देशनाने संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई या पदावर नियुक्ती दि. १८.४.२०१८ रोजी करण्यात आली.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील कुष्ठरोग निर्मूलन विभागात अनेक पदे रिक्त असल्याबाबत

(२१) ११६५८१ (०६-०८-२०१८). श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.त्र्यंबकराव भिसे (लातूर ग्रामीण), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), डॉ.सतीश (अण्णासाहेब) पाटील (एरंडोल), श्री.ओमप्रकाश ऊर्फ बच्चू कडू (अचलपूर), श्री.विनायकराव जाधव-पाटील (अहमदपूर), श्री.मोहन फड (पाथरी), श्री.सुरेश हाळवणकर (इचलकरंजी) सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भारतात पर्यायाने महाराष्ट्रातही जगाच्या तुलनेत अधिक कुष्ठरुग्ण असले तरीही कर्मचाऱ्यांच्या कमतरतेमुळे केंद्राच्या मार्गदर्शक तत्त्वानुसार शोधमोहिमेचे सर्वेक्षण पूर्णपणे झालेच नसल्याची माहिती निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कुष्ठरुग्णांना मागिल दोन वर्षांपासून आवश्यक औषधांसह व्यायामाचे साहित्यही उपलब्ध झाले नसल्याची बाब माहे मे २०१८ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली , हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यातील १६०६५ कुष्ठ रुग्णांसाठी काम करणाऱ्या आरोग्य विभागात मोठ्या प्रमाणात वैद्यकीय अधिकारी आणि कर्मचारी यांची पदे रिक्त असून तरतुदीच्या तुलनेत अत्यल्प खर्च होत आहे तसेच कुष्ठरुग्णांसाठी काम करणाऱ्या संस्थांचे अनुदान प्रलंबित असल्याचे निदर्शनास आले , हे खरे आहे काय .

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(५) असल्यास, कुष्ठरोग निर्मूलन विभागात निरनिराळ्या संवर्गातील रिक्त पदे भरण्याबाबत व कुष्ठरुग्णांना औषधांचा पुरवठा व व्यायामाचे साहित्य तातडीने उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३), (४), (५) व (६) राष्ट्रीय कुष्ठरोग निर्मूलन कार्यक्रमाचे सर्वसाधारण आरोग्य सेवेमध्ये एकत्रिकरण करण्यात आल्यामुळे नविन कुष्ठरुग्ण शोधण्यासाठी सर्वसाधारण आरोग्य सेवेतील कर्मचारी सर्वेक्षण करून नविन कुष्ठरुग्ण शोधण्याचे काम केले जाते. स्वयंसेवी संस्थांना दिले जाणारे अनुदान हे निधीच्या उपलब्धतेवर अवलंबून असते. सन २०१७ या आर्थिक वर्षामध्ये स्वयंसेवी संस्थासाठी अनुदान उपलब्ध होऊ न शकल्यामुळे सदरहू संस्थांना अनुदान वितरीत करणे शक्य झाले नाही. त्यामुळे सदरचे अनुदान प्रलंबित होते. सद्यःस्थितीमध्ये स्वयंसेवी संस्थांचे कुठलेही अनुदान प्रलंबित नसल्याचे आढळून आले आहे. पदांच्या आढाव्यामध्ये या सदर कार्यक्रमाशी संबंधित संवर्गातील पदे अतिरिक्त ठरल्याने त्यांचे समायोजन रिक्त पदांवर करण्यात आलेले आहे व उर्वरीत रिक्त पदे भरण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे. राष्ट्रीय कुष्ठरोग निर्मूलन कार्यक्रमांतर्गत कुष्ठरुग्णास बहुविध औषधोपचार मोफत दिला जातो. कुष्ठप्रतिक्रिया (लेप्रा रिअॅक्शन) आलेल्या रुग्णांना आवश्यक औषधे व व्यायामाचे साहित्य पुरेश्या प्रमाणात उपलब्ध करून देण्याबाबत सर्व सहायक संचालक यांना सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. याबाबत विलंब झालेला नाही.

राज्यातील अंगणवाड्यांबाबत शासनाचे धोरण

(२२) १९७९१० (२४-०७-२०१८). श्रीमती अमिता चव्हाण (भोकर), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर), श्री.राहुल मोटे (परांडा) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अंगणवाड्यांबाबत शासनाचाच्या उदासिन धोरणामुळे अंगणवाड्यामधील बालकांना त्रास सहन करावा लागत असल्याचे दिनांक १६ एप्रिल, २०१८ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय ,

(२) असल्यास, राज्यातील अंगणवाड्यामध्ये ० ते ६ वर्ष वयाच्या बालकांना राज्य शासनाकडून त्यांच्या पोषण आहारासाठी मिळणारा निधी अनेक महिने मिळाला नसल्यामुळे कुपोषित बालकांच्या आरोग्याची समस्या निर्माण झाली असून बालकांच्या आरोग्याच्या तपासणी करण्याचे काम सन २०१३ पासून राज्यातील ३४ जिल्ह्यामध्ये करण्यात येत असून त्याकरिता ३१ आरोग्य पथके तैनात करण्यात आली आहेत परंतु याकरिता आवश्यक निम्म्याहून अधिक वरिष्ठ पदे रिक्त असल्यामुळे या कार्यक्रमावर नियंत्रण ठेवणे अशक्य होत असल्यामुळे राज्यात कुपोषणग्रस्त बालकांचे प्रमाण वाढत आहे, हेही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, काही महिला बचत गटांनी अंगणवाडी बालकांना पोषण आहार पुरविला होता तथापि त्यांचीही देयके अद्यापपर्यंत प्रलंबित आहेत, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, राज्यातील अंगणवाड्यामधील बालकांना मिळणा-या पोषण आहारास राज्यशासनाकडून निधी वेळेवर मिळणेबाबत व अंगणवाडीमधील बालकांचे कुपोषण

रोखण्यासाठी तैनात करण्यात आलेल्या आरोग्य पथकातील रिक्त पदे त्वरित भरण्याबाबत तसेच महिला बचत गटांची प्रलंबीत देयके देण्यासाठी शासनाकडून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) हे खरे नाही.

राज्यात एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत ९७३९० अंगणवाड्या व १२२३६ मिनी अंगणवाड्या सुरु असून नियमितपणे पुरक पोषण आहार, लसीकरण, आरोग्य तपासणी, संदर्भ सेवा, अनौपचारिक शिक्षण, पोषण व आरोग्य शिक्षण इ.६ सेवा पुरविण्यात येत आहेत. अंगणवाडीमधील बालकांना कुठल्याही प्रकारचा त्रास असल्याबाबतचे निदर्शनास आलेले नाही.

(२) हे खरे नाही.

पोषण आहारासाठी मंजूर अनुदानाच्या ७० % निधी प्राप्त झालेला असून माहे सप्टेंबर, २०१८ पर्यंतची देयके काढण्यासाठी निधी वितरीत केलेला आहे. देयके काढण्याची प्रकिया प्रकल्पस्तरावर सुरु आहे. तसेच सप्टेंबर, २०१८ नंतरची देयके काढण्यासाठी ३० % निधी वितरीत करण्याची कार्यवाही वित्त विभागाकडे करण्यात आलेली आहे. ३०% निधी प्राप्त झाल्यानंतर वितरीत करण्यात येईल. तसेच ३० % निधी वितरीत झाल्यानंतर मार्च २०१९ अखेर पर्यंत लागणाऱ्या निधीची २८१ कोटीची पुरवणी मागणी शासनाकडे करण्यात आलेली आहे. बालकांचे आरोग्य तपासणीचे काम नियमितपणे सुरु असून रिक्त पदे भरण्याबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

(३) हे: खरे आहे.

सन २०१७-१८ मध्ये केंद्र शासनास १२३६ कोटीचा APIP सादर करण्यात आला होता. तथापी केंद्राकडून ९९९ कोटी मंजूर करण्यात आला होता. केंद्राच्या मंजूर APIP प्रमाणे राज्य शासनाने निधी वितरीत केला होता सदर निधीतून डिसेंबर २०१७ पर्यंतची देयके अदा करण्यात आली होती. तथापी सन २०१८-१९ या वित्तीय वर्षात प्राप्त झालेल्या निधीतून माहे जानेवारी २०१८ पासून ते सप्टेंबर २०१८ पर्यंतचा निधी वितरीत करण्यात आला असून देयके अदा करण्याची कार्यवाही प्रकल्पस्तरावर सुरु आहे.

(४) व (५) पोषण आहारासाठी मंजूर अनुदानाच्या ७०% निधी प्राप्त झालेला असून माहे सप्टेंबर २०१८ पर्यंतची देयके काढण्यासाठी निधी वितरीत केलेला आहे. देयके काढण्याची प्रकिया प्रकल्पस्तरावर सुरु आहे. तसेच सप्टेंबर २०१८ नंतरची देयके काढण्यासाठी ३० % निधी वितरीत करण्याची कार्यवाही वित्त विभागाकडे करण्यात येईल. तसेच ३० % निधी वितरीत झाल्यानंतर मार्च २०१९ अखेर पर्यंत लागणाऱ्या निधीची २८१ कोटीची पुरवणी मागणी सादर करण्यात आलेली आहे. बालकांचे आरोग्य तपासणीचे काम नियमितपणे सुरु असून रिक्त पदे भरण्याबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

**राष्ट्रीय कामगार विमा योजन. रुग्णालय, वरळी येथे कर्करोग रुग्णावर उपचार करण्यासाठी
अति दक्षता विभाग सुरु करण्याबाबत**

(२३) ११८१४३ (२५-०७-२०१८). श्री.सुनिल शिंदे (वरळी) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राष्ट्रीय कामगार विमा योजन रुग्णालय , वरळी येथे राज्यातील सर्व राष्ट्रीय कामगार विमा योजना दवाखाने व रुग्णालयातून कर्करोगाचे रुग्ण पाठविण्यात येतात, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या रुग्णालयातून कर्करोगाचे रुग्ण पुढील उपचारासाठी टाटा रुग्णालयात पाठविण्यात येतात, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, टाटा रुग्णालयात संपूर्ण भारतातून रुग्ण येत असल्याने वरळी येथील राष्ट्रीय कामगार विमा योजन रुग्णालयातून पुढील उपचारासाठी पाठविण्यात येणाऱ्या रुग्णांना वेळेवर उपचार मिळणे कठीण होत असते, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, त्यामुळे वरळी येथील राष्ट्रीय कामगार विमा योजन रुग्णालयात कर्करोग रुग्णांवर तातडीने उपचार करण्याच्या दृष्टीने अति दक्षता विभाग (आय. सी. यु. युनिट) सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) व (२) हे खरे आहे.

राज्य कामगार विमा योजने अंतर्गत प्राथमिक व द्वितीय आरोग्य सेवा राज्य शासनामार्फत पुरविण्यात येतात, तर अतिविशिष्ट उपचार हे राज्य कामगार विमा महामंडळामार्फत खाजगी रुग्णालयांशी टाय-अप करून पुरविण्यात येतात. कर्करोगावरील उपचार हे अतिविशिष्ट उपचारामध्ये मोडत असून त्यावर टाय-अप केलेल्या रुग्णालयामार्फत उपचार केले जातात.

(३) हे अंशतः खरे आहे.

अशा वेळेस टाटा रुग्णालयाने सल्ला दिल्यानुसार पुढील उपचार इतर शासकीय/निमशासकीय अथवा राज्य कामगार विमा महामंडळाने टाय-अप केलेल्या खाजगी रुग्णालयामार्फत पुरविण्यात येतात.

(४) राज्य कामगार विमा योजना रुग्णालय, वरळी येथे आय.सी.यु.युनिट सुरु करण्यासाठी सदर रुग्णालयीन इमारतीची विशेष दुरुस्ती करून घेण्याकरीता रु.३८,९९,६८१/- इतक्या रक्कमेच्या अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील सर्व रुग्णालयांना राष्ट्रीय कामगार विमा योजनेअंतर्गत अत्याधुनिक रुग्णवाहिका उपलब्ध करून देण्याबाबत

(२४) ११८१४९ (२३-०७-२०१८). श्री.सुनिल शिंदे (वरळी) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राष्ट्रीय कामगार विमा योजनेअंतर्गत असलेल्या राज्यातील १३ रुग्णालयांसाठी केवळ १० रुग्णवाहिका उपलब्ध असल्याने रुग्णांची गैरसोय होत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर योजनेअंतर्गत राज्यातील सर्व रुग्णालयांना तातडीने सर्व अत्याधुनिक सोयी-सुविधायुक्त नवीन रुग्णवाहिका उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) व (२) हे अंशतः खरे आहे.

तथापि, रुग्णसेवेत अडथळा निर्माण होऊ नये या करीता शासनाने टोल फ्री नं. १०८ वरील रुग्णवाहिका अथवा स्थानिक दरपत्रकामार्फत निश्चित करण्यात आलेल्या खाजगी रुग्णवाहिका उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

तसेच, विमा लाभार्थ्यांना वैद्यकीय सुविधा अधिक सुलभतेने व परिणामकारकरित्या पुरविण्याच्या दृष्टीने मा.मंत्री मंडळाने दिनांक २४.०४.२०१८ रोजी राज्य कामगार विमा योजनेकरीता सोसायटी स्थापन करण्याबाबत निर्णय घेतला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सोलापूर जिल्ह्यातील अंगणवाडी सेविकांची आधार कार्ड बँक खात्याशी लिंक न झाल्याने मानधन थांबविल्याबाबत

(२५) ११८२२७ (२५-०७-२०१८). श्री.राजेश क्षीरसागर (कोल्हापूर उत्तर) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य शासनाने सर्व आर्थिक व्यवहार आधार कार्डशी लिंक करण्याचे धोरण आखल्यामुळे सोलापूर जिल्ह्यातील अंगणवाडी सेविकांची आधार कार्ड बँक खात्याशी लिंक न झाल्याने ६२२२ अंगणवाडी सेविकांचे मानधन थांबल्याचे माहे मे, २०१८ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास,सदर अंगणवाडी सेविकांचे मानधन मिळण्याबाबत शासनाने विशेष मोहिम राबविली आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) (२) (३) व (४) हे खरे नाही. सोलापूर जिल्हायात माहे मे २०१८ मध्ये एकुण ७२९८ अंगणवाडी कर्मचारी कार्यरत असुन मा. आयुक्त कार्यालयाकडुन सम्मान प्रणाली व्दारे मानधन अदा झालेले आहेत. तथापि ४० अंगणवाडी कर्मचात्यांचे मानधन PFMS (सम्मान प्रणाली) व्दारे आधार क्रमांक सिडींग असणाऱ्या बँक खात्यामध्ये जमा करताना संबंधिताचे आधार कार्ड बँक खात्याशी सिडींग नसलेने मानध प्रलंबित होते. सदर मानधनी कर्मचाऱ्यांचे प्रलंबित मानधन जुन्या पध्दतीने कोषागारातून रक्कम आहरित करुन अदा करणेबाबत प्रकल्पस्तरावर निधी उपलब्ध करुन दिलेला आहे.

मालेगाव (जि.नाशिक) येथे अंगणवाडी सेविकांची रिक्त पदे भरणे तसेच नगर परिषदेची मोकळी जागा उपलब्ध करुन देण्याबाबत.

(२६) ११९३५० (२४-०७-२०१८). श्री.आसिफ शेख (मालेगांव मध्य), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.नसीम खान (चांदिवली) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मालेगाव (जि.नाशिक) येथे एकात्मिक बाल विकास प्रकल्प विभागा अंतर्गत रिक्त अंगणवाडी सेविकांची पदे भरणे तसेच नगर परिषदेची मोकळी जागा उपलब्ध करुन देण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी मा.ग्रामविकास मंत्री यांना दिनांक ७ मार्च, २०१८ रोजी व त्यापूर्वीही लेखी निवेदने दिली आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर निवेदनाच्या अनुषंगाने शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, त्यानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ,
- (४) नसल्यास विलंबाची कारणे का आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) (३) व (४) निवेदनात करण्यात आलेल्या मागणीच्या अनुषंगाने कार्यवाही करण्याबाबत आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवि मुंबई यांना तसेच मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद नाशिक यांना सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

राज्यात स्मार्ट अंगणवाड्या करीता निधी उपलब्ध करुन देणेबाबत.

(२७) ११९५२९ (२४-०७-२०१८). श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), श्री.जयकुमार गोरे (माण), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.अमित झनक (रिसोड) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सौर उर्जेवर चालणारी विद्युत यंत्रणा ,ई लर्निंगची सुविधा, एलईडी टीव्ही , युएसबी पोर्टल, मुलांसाठी खुर्ची आणि टेबल, जलशुध्दीकरण यंत्र, इलेक्ट्रॉनिक वजनकाटा अशी अदययावत उपकरणे आणि सर्व सोयी-सुविधांनी सज्ज असलेल्या स्मार्ट अंगणवाडया तयार करण्याची घोषणा राज्यशासनाने केली होती तथापि याकरिता निधीच प्राप्त झाला नसल्याचे दिनांक ३० मार्च,२०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले , हे खरे आहे काय ,
- (२) असल्यास, महिला व बाल विकास विभागाच्या माध्यमातून राबविली जाणारी एकात्मिक बालविकास सेवा योजनेअंतर्गत अंगणवाडीतील शून्य ते सहा वर्ष वयोगटातील बालकांचा भौतिक, शारीरिक आणि सर्वांगीण विकासासाठी प्रयत्न करण्याचे ध्येय आहे तथापि अद्याप निधीच मिळाला नसल्याने या अंगणवाड्यामध्ये शिक्षण घेत असलेल्या बालकाची गैरसोय होत आहे, हेही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, अदययावत उपकरणे आणि सर्व सोयी-सुविधांनी सज्ज असलेल्या स्मार्ट अंगणवाडया करीता निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) :(१) आदर्श अंगणवाडी तयार करण्यासाठी लेखाशिर्ष मंजुर करण्याची कार्यवाही सुरु आहे नविन लेखाशिर्ष मंजुर झाल्यानंतर निधी उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे.

(२) हे खरे नाही.

अंगणवाडीतील ०३ ते ०६ वर्ष वयोगटातील बालकांना खेळ शैक्षणिक साहित्य पुरवठा करण्याकरिता सन २०१७-२०१८ या वित्तीय वर्षात निधी प्राप्त झालेला होता. या तरतूदीमधून राज्यातील १९ जिल्हयातील अंगणवाडीतील ०३ ते ०६ वर्ष वयोगटातील बालकांना खेळ शैक्षणिक साहित्य पुरवठा करण्यात आलेला आहे. तसेच जिल्हा परिषद स्तरावर जिल्हा परिषदेच्या निधीमधून अंगणवाडीतील बालकांना खेळ शैक्षणिक साहित्य याचा पुरवठा करण्यात येत आहे.

(३) (४) आदर्श अंगणवाडया तयार करण्यासाठी लवकरच जिल्हयांना निधी उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे.

राज्यातील कामगार विमा रुग्णालयातील गैरसोयीसंदर्भात.

(२८) १२१२६६ (०९-०८-२०१८). श्री.योगेश (बापू) घोलप (देवळाली) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील कामगार विमा रुग्णालयात तज्ञ डॉक्टरांची रिक्त पदे तसेच आवश्यक त्या सोयी-सुविधा मिळत नसल्याने कामगार रुग्णांना खाजगी रुग्णालयात उपचार घ्यावे लागत आहेत, हे खरे आहे काय,

- (२) तसेच, या रुग्णालयांची पावणेदोन कोटीची देयके प्रलंबित असून फक्त ४० लाखांचा निधी मंजूर करण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, कामगार विमा रुग्णालयात येणा-या कामागार रुग्णांना आवश्यक त्या सोयी-सुविधा पुरविण्यासंदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

सन २०१८-१९ च्या अर्थसंकल्पात औषधी, सर्जिकल वस्तु व वैद्यकीय खर्च प्रतिपुर्तीसाठी रु.३५ कोटी एवढा निधी उपलब्ध होता.

(३) विशेषज्ञांच्या रिक्त पदांमुळे रुग्णसेवेत अडथळा निर्माण होऊ नये, याकरीता राज्य कामगार विमा महामंडळ, नवी दिल्ली यांच्यामार्फत वेळोवेळी कंत्राटी पध्दतीने अंशकालीन विशेषज्ञांची नियुक्ती करण्यात येते. तसेच, आपत्कालिन परिस्थितीत विमारुग्णांनी नजीकच्या खाजगी रुग्णालयात उपचार घेतल्यास उपचारावरील खर्चाची प्रतिपुर्ती करण्यात येते.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबाद जिल्हयाकरीता "माझी कन्या भाग्यश्री" योजनेसाठी निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत.

(२९) १२२०५८ (२४-०७-२०१८). श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद जिल्हयाकरीता राज्य शासनाच्या "माझी कन्या भाग्यश्री" योजनेसाठी शासनाकडून अद्याप निधीच उपलब्ध झाला नसल्याने जिल्हयातील ४० लाभार्थी या योजनेपासून वंचित राहिले असल्याची बाब माहे एप्रिल, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय ,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, त्यानुसार औरंगाबाद जिल्हयात "माझी कन्या भाग्यश्री" या योजनेपासून वंचित असलेल्या लाभार्थ्यांना लाभ मिळण्यासाठी निधी त्वरीत उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येणार आहे ,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) (२) (३) व (४) माझी कन्या भाग्यश्री योजनेसाठी औरंगाबाद जिल्हयातून १० लाभार्थी अर्ज प्राप्त झाले होते.

आयुक्त ए.बा.वि.से. रायगड भवन नवी मुंबई यांचे रोख अनुदान आदेश क्र. जा.क्र. एबाविसेयो/का-५/माकभा/१३१० दि.३१/३/२०१८ अन्वये माझी कन्या भाग्यश्री या योजनेच्या एकुण १० लाभार्थ्यांसाठी एकुण रक्कम रु.२५००००/- चा निधी सन २०१७-१८ मध्ये प्राप्त झालेला होता. जिल्ह्यातील औरंगाबाद नागरी प्रकल्प क्र.२ व ३ मधील ३ लाभार्थी, वैजापुर ग्रामीण प्रकल्पातील २ लाभार्थी पैठण प्रकल्प क्र.२ मधील ३ लाभार्थी, गंगापूर प्रकल्प क्र.१ व फुलंब्री प्रकल्पातील १ लाभार्थी असे जिल्ह्यातील एकुण १० पात्र लाभार्थ्यांच्या नांवे प्रत्येकी रु.२५०००/- प्रमाणे एकुण रक्कम रु.२५००००/- च्या बँक ऑफ महाराष्ट्र शाखा चौराहा औरंगाबाद येथील बँकेतून मुदत ठेव पावत्या तयार करून यशवंत चव्हाण जि.प सभागृहात दि.२६.७.१८ रोजी मा. अध्यक्षा जि.प औरंगाबाद यांच्या हस्ते सर्व लाभार्थ्यांना वितरीत करण्यात आलेल्या आहेत.

**राज्यातील उघड्यावर भारण्यात येणा-या अंगणवाड्यांना कायमस्वरूपी
जागा उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(३०) १२२२२७ (२५-०७-२०१८). श्री.राहुल मोटे (परांडा), श्री.पास्कल धनारे (डहाणू) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील ७६५८ अंगणवाड्यांना कायमस्वरूपी जागा नसल्याने त्या झाडाखाली भरत असल्याची बाब माहे मार्च, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पालघर जिल्ह्यातील शिरगाव येथिल अंगणवाडी जागेअभावी गेल्या चार वर्षांपासून रस्त्यावर भरविण्यात येत असल्याची बाब दिनांक २४ मार्च, २०१८ रोजी वा त्यासुमारस निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्यातील ज्या अंगणवाड्यांना कायमस्वरूपी जागा नाही त्यांना कायमस्वरूपी जागा देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) हे खरे नाही.

पालघर जिल्ह्यामध्ये २५७९ मुळ अंगणवाडी आहेत. यामधील १९८९ मुळ अंगणवाडी केंद्रांना स्वतःची इमारत आहे व ५९० मुळ अंगणवाडी केंद्रांना स्वतःची इमारत नाही.

स्वतःची इमारत नसलेली अंगणवाडी केंद्र खाजगी इमारतीमध्ये, प्रथमिक शाळेच्या खोलीत, समाजमंदीर व इतर सार्वजनिक ठिकाणी भरविण्यात येत आहेत.

(२) हे खरे नाही.

पालघर जिल्ह्यातील शिरगाव येथील रामपाडा अंगणवडी केंद्र जिल्हा परिषदेच्या किचन शेड येथे भरविण्यात येत आहे.

(३) (४) व (५) स्वतःची इमारत नसलेल्या अंगणवाड्यांसाठी, नवीन इमारत बांधण्याकरीता, त्या ग्रामपंचायत क्षेत्रात जागा उपलब्ध असल्यास महाराष्ट्र शासन, महिला व बाल विकास विभाग शासन निर्णय दि.१५.१२.२०१७ नुसार जिल्हा नियोजन समितीचे माध्यमातून आदिवासी क्षेत्रात रु.६.६० लक्ष बिगर आदिवासी क्षेत्रामध्ये रु.६.० लक्ष च्या मर्यादेत निधी उपलब्ध करून देण्यात येत असून, उपलब्ध निधी नुसार जिल्ह्यामध्ये अंगणवाडी इमारत बांधकाम करणेसाठी मान्यता देणेत येते.

खेड (जि.पुणे) तालुक्यातील अंगणवाड्यांमधील पदे रिक्त असल्याबाबत

(३१) १२२३०२ (२४-०७-२०१८). श्री.सुरेश गोरे (खेड आळंदी) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) खेड (जि.पुणे) तालुक्यातील अंगणवाड्यांसाठी महिला व बालविकास अधिकारी वर्गाची २ पदे रिक्त आहेत, हे खरे आहे काय ,
- (२) असल्यास, सदर पदे रिक्त असण्याची कारणे काय आहेत ,
- (३) असल्यास, खेड तालुक्यातील ४५३ अंगणवाड्यांमधील २८ हजारांहून अधिक असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना सकस आहार मिळावा व वाढत्या कुपोषणाला आळा बसावा यासाठी उक्त रिक्त पदे भरण्यासंदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२२-०२-२०१९) : (१)अंशतः खरे आहे.

- (२) व (३) खेड (जि.पुणे) तालुक्यात बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (ग्रामीण) ची दोन पदे असून त्यापैकी एक पद दिनांक २ जुलै, २०१८ रोजीच्या शासन आदेशान्वये भरण्यात आले आहे. उर्वरित १ रिक्त पद भरण्याच्या अनुषंगाने आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येत आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईसह ठाणे (महानगर प्रदेशातील) अपंग व्यक्तींना अपंगत्वाचे प्रमाणपत्र ऑनलाईन पध्दतीनेदेण्याची सुविधा सुरु करणेबाबत..

(३२) १२२३०३ (०६-०८-२०१८). श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.राज पुरोहित (कुलाबा), श्रीमती मंदा म्हात्रे (बेलापूर), श्री.संजय केळकर (ठाणे) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबईसह ठाणे (महानगर प्रदेशातील) अपंग व्यक्तींना अपंगत्वाचे प्रमाणपत्र मिळविण्यासाठी जे.जे. रुग्णालयामध्ये वारंवार लावे लागू नयेत म्हणून मुंबई, नवीमुंबई, ठाणे येथील एकूण आठ रुग्णालयांमध्ये ऑनलाईन पध्दतीने प्रमाणपत्र देण्याची सुविधा सुरु करण्याचे राज्य शासनाने माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान शासन निर्णयाद्वारे जाहीर केले होते, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या निर्णयाला सात महिने होऊन गेले तरी यापैकी एकही केंद्र सुरु झालेले नसल्यामुळे अपंग व्यक्तींना जे.जे. रुग्णालयात वारंवार जावे लागत असल्याची बाब दिनांक ३ मे, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय.
- (४) असल्यास, त्यानुसार मुंबईसह ठाणे (महानगर प्रदेशातील) अपंग व्यक्तींना अपंगत्वाचे प्रमाणपत्र मुंबई, नवीमुंबई, ठाणे येथील एकूण आठ रुग्णालयांमध्ये ऑनलाईन पध्दतीने देण्याबाबत सदर केंद्र तत्काळ सुरु करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) होय

दिनांक १७.१०.२०१७ च्या शासन निर्णयानुसार सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या नियंत्रणाखालील खाली नमूद ३ रुग्णालयांमध्ये सुविधा सुरु करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

- १) छत्रपती शिवाजी महाराज हॉस्पिटल, कळवा
- २) लोकमान्य हॉस्पिटल कोरस, ठाणे
- ३) जनरल हॉस्पिटल, वाशी

सदर शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आलेली ५ रुग्णालये बृहन्मुंबई महानगर पालिकेच्या अधिनस्त आहेत.

- (२) जिल्हा रुग्णालय ठाणे, पालघर, रायगड व मध्यवर्ती रुग्णालय, उल्हासनगर नं.३ येथे अपंग व्यक्तींना दिव्यांगत्वाचे ऑनलाईन प्रमाणपत्र देण्यात येत असल्याने या विभागातील दिव्यांग व्यक्तींना जे.जे.रुग्णालय येथे जावे लागत नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) १)छत्रपती शिवाजी महाराज हॉस्पिटल, कळवा २)लोकमान्य हॉस्पिटल कोरस, ३)जनरल हॉस्पिटल, वाशी या तीन रुग्णालयांमध्ये "दिव्यांग वैद्यकीय मंडळ" गठीत करण्यात आले आहे. सदर रुग्णालयातील तज्ञ वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचारी यांना ऑनलाईन दिव्यांग प्रमाणपत्र देण्याबाबत प्रशिक्षण देण्यात आले आहे.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्य कामगार विमा सोसायटी स्थापन करण्याबाबत

(३३) १२२९०३ (२६-०७-२०१८). **कुमारी प्रणिती शिंदे (सोलापूर शहर मध्य) :** सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केंद्राच्या अधिपत्याखालील राज्य कामगार विमा योजना (ईएसआय) प्रभावी करण्यासाठी राज्य कामगार विमा सोसायटी स्थापन करण्यास शासनाने मंजूरी दिली असल्याचे दिनांक ७ मे, २०१८ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सोलापूर शहर आणि जिल्ह्यात ईएसआय सदस्यांची संख्या गत ५ वर्षात ३ हजारांनी वाढली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या संख्येच्या प्रमाणात सोलापूर येथील होटगी रस्त्यांवरील रुग्णालयात आवश्यक सुविधा नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, राज्य कामगार विमा सोसायटी स्थापन करण्याबाबत तसेच सोलापूर येथील होटगी रस्त्यांवरील रुग्णालयात आवश्यक सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) हे खरे आहे.

मा.राज्य मंत्रीमंडळाने दिनांक २४.०४.२०१८ रोजी राज्य कामगार विमा योजनेकरीता सोसायटी स्थापन करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) व (४) हे अंशतः खरे आहे.

तथापि, सदर रुग्णालयात ३० परिचारिका व ०५ समवैद्यकीय कर्मचाऱ्याची नियुक्ती करण्यात आली आहे. तसेच, एक वर्षाच्या कालावधीसाठी अंशकालीन विशेषज्ञांची नियुक्ती करण्यात आली असून शासनामार्फत बंधपत्रित वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे.

सदर रुग्णालयासाठी ०७ वैद्यकीय उपकरणे खरेदी करण्याची बाब विचाराधीन आहे. विमाधारक व लाभार्थ्यांना वैद्यकीय सेवा पुरविण्यासाठी राज्य कामगार विमा महामंडळ, नवी दिल्ली यांच्यामार्फत Secondary medical care साठी ४ खाजगी रुग्णालयांशी तर Super speciality treatment करीता ०३ खाजगी रुग्णालयांशी टाय-अप करण्यात आले आहे.

सोसायटीची नोंदणी करण्याबाबतची कार्यवाही शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आष्टी, पाटोदा व शिरूर (जि. बीड) तालुक्यात उर्दू माध्यमाच्या बालवाड्या
(अंगणवाड्या) सुरु करण्याबाबत**

(३४) १२४०८९ (२४-०७-२०१८). **अॅड.भीमराव धोंडे (आष्टी) :** सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आष्टी, पाटोदा व शिरूर (जि. बीड) तालुक्यात उर्दू माध्यमाच्या बालवाड्या (अंगणवाड्या) सुरु करण्याबाबतची मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधी आणि जनतेकडून शासनाकडे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू मागणीच्या अनुषंगाने या तालुक्यांत उर्दू माध्यमाच्या बालवाड्या (अंगणवाड्या) सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) (२) व (३) उर्दू माध्यमाच्या (अंगणवाड्या) सुरु करण्याची मागणीचे निवेदन यापूर्वी प्राप्त झालेली आहेत. ज्या अंगणवाडी / मिनी अंगणवाडी केंद्राकरीता सेविकेची / मदतनीसची / मिनी अंगणवाडी सेविकेची नियुक्ती करावयाची आहे अशा अंगणवाडीमध्ये ५० % पेक्षा जास्त मुले मराठी भाषा व्यतिरिक्त इतर भाषा (उदा. उर्दू, हिंदी, माडिया, गोंड, कोकणी, पावरी, कन्नड, तेलगू, भिल्लोरी, बंजारा, वगैरे यापैकी एक भाषा) बोलणारी असतील तर अशा अंगणवाडीमध्ये सेविका / मदतनीस / मिनी अंगणवाडी सेविका यांच्या पदावर सदर भाषेचे ज्ञान असलेल्यांची (लिहिता व वाचता येणे) सेविका/ मदतनीस / मिनी अंगणवाडी सेविका म्हणून नेमणूक त्या अंगणवाडी / मिनी अंगणवाडी केंद्रावर करण्यात यावी. त्यांना मराठीचे ज्ञान असणे देखील जरूरी असेल अशी तरतूद दि.१३.८.१४ च्या शासन निर्णयान्वये करण्यात आलेली आहे.

आळंदी, निघोजे (ता.खेड ,जि.पुणे) येथे डॅंगूच्या रुग्णात झालेली वाढ

(३५) १२५३६९ (०१-०८-२०१८). **श्री.सुरेश गोरे (खेड आळंदी) :** सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आळंदी , निघोजे (ता.खेड ,जि.पुणे) येथे डॅंगूच्या रुग्णात वाढ झाल्याचे माहे मे, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तेथे पावसाळ्यात होणाऱ्या साथीच्या आजारांचा होणारा वाढता प्रारंभ रोखण्यासाठी केलेल्या सर्वेक्षणात काय आढळून आले,

(३) असल्यास, डॅंगू रोगाचा होणारा वाढता प्रारंभ रोखण्यासाठी शासनाने कोणत्या उपाययोजना केल्या आहेत तसेच डॅंगू ची लागण झालेल्या रुग्णांना कश्याप्रकारे मदत करण्यात आली,

(४) असल्यास, प्रशासनाने योग्य खबरदारी न घेतल्यामुळे डॅंगूची साथ वाढल्याने संबंधित जबाबदार अधिकाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) नाही.

(२) सदर गावात नियमित सर्वेक्षण केले असता सदरहू ठिकाणी औद्योगिक वसाहत असल्यामुळे बाहेरून येणाऱ्या कामगारांचा ओघ येथे जास्त असल्याचे आढळून आले आहे. परंतू, या ठिकाणी केलेल्या सर्वेक्षणात डेंग्यूची लागण झालेले रुग्ण आढळून आलेले नाही.

(३) डेंग्यू रोगाला आळा घालण्यासाठी शासनाकडून खालील प्रमाणे प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करण्यात येते.

- साथरोगाचे नियमित सर्वेक्षण
 - कीटकजन्य आजारासाठी कीटकशास्त्रीय सर्वेक्षण
 - आवश्यक औषधांचा पुरेसा पुरवठा
 - स्वईन फ्ल्यू साठी अतिजोखमिच्या व्यक्तित्ते लसीकरण
 - रुग्ण उपचाराची सुविधा
 - निदानासाठी प्रयोगशालेय सुविधा
 - एकात्मिक कीटक व्यवस्थापन
 - प्रभावी नियंत्रणासाठी आंतरविभागीय समन्वय
 - साथरोग संदर्भात जनतेमध्ये जनजागृती
- (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोंदिया जिल्ह्यातील आरोग्य विभागात व ग्रामीण रुग्णालयात असलेल्या रिक्त पदांबाबत

(३६) १२६३२० (२८-०७-२०१८). **श्री.विजय रहांगडाले (तिरोडा) :** सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गोंदिया जिल्ह्यात आरोग्य विभागात "अ" वर्गाची २९ पदे आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, गोंदिया जिल्ह्यातील ग्रामीण रुग्णालयामध्ये प्रयोगशाळा तंत्रज्ञ पदे रिक्त असल्यामुळे रुग्णांची गैरसोय होत असून त्यांना खाजगी प्रयोग शाळेत तपासणी करता जावे लागते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) हे खरे नाही.

गोंदिया जिल्ह्यातील आरोग्य विभागात महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा, गट-अ (वेतनबँड रु. १५६००-३९१०० ग्रेड पे रु. ६६००) मध्ये एकूण ३५ पदे मंजूर आहेत. तसेच महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा, गट-अ (वेतनबँड रु. १५६००-३९१०० ग्रेड पे रु. ५४००) मध्ये एकूण ९० पदे मंजूर आहेत. अशी गट-अ मध्ये एकूण १२५ पदे मंजूर आहेत.

(२) हे खरे नाही,

गोंदिया जिल्ह्यातील ग्रामीण रुग्णालयामध्ये प्रयोगशाळा तंत्रज्ञ वर्ग-३ ची एकूण १९ पदे मंजूर आहेत. त्यापैकी १२ पदे भरलेली असून ७ पदे रिक्त आहेत. तथापि, आयपीएचएस अंतर्गत प्रयोगशाळा तंत्रज्ञांची एकूण ९ पदे कंत्राटी पध्दतीने भरण्यात आलेली आहेत. कार्यरत असलेल्या प्रयोगशाळा तंत्रज्ञांकडून तपासण्या करण्यात येतात.

(३) महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा, गट-अ मधील रिक्त पदे तसेच गट-क मधील प्रयोगशाळा तंत्रज्ञांची रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई महानगर प्राधिकरणातील विशेषतः नवी मुंबईत सागरी वृक्षांची (मॅग्नोज) मोठ्या प्रमाणात कत्तल करण्यात येत असल्याबाबत

(३७) १२६४३५ (०५-१२-२०१८). श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.त्र्यंबकराव भिसे (लातूर ग्रामीण), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई महानगर प्राधिकरणातील विशेषतः नवी मुंबईत सागरी वृक्षांची (मॅग्नोज) मोठ्या प्रमाणात तोड करण्यात येत असल्याचे एका सामाजिक संस्थेने माहे जुलै अखेरीस निदर्शनास आणून दिले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सागरी वृक्षांची तोड करण्यात डेब्रिज माफीयांचा हात असून डेब्रीज टाकून मॅग्नोज नष्ट करून जमीनी बळकावल्या जातात, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, नवी मुंबईतील प्रकल्पासाठी शासकीय संस्थेने साडेचार हेक्टरवरील मॅग्नोज नष्ट केल्याची माहिती उरणच्या वनाधिकाऱ्यांकडे आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार (२०-०२-२०१९) : (१) हे खरे नाही.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

अशा घटना कांदळवन क्षेत्रात निदर्शनास येतात. कांदळवनांत झालेली अतिक्रमणे ही तात्काळ नष्ट केली जातात. कांदळवन संरक्षणासाठी महाराष्ट्र शासनाने स्वतंत्र कांदळवन कक्ष स्थापन करून कांदळवनाचे संरक्षण व संवर्धनावर जास्तीत जास्त भर दिला आहे.

(३) व (४) नवी मुंबईतील JNPT च्या ताब्यात असलेल्या कांदळवन क्षेत्रात JNPT ४ थे पोर्टे लगत व रेल्वे लाईन लगत असलेल्या ३.५० हे मॅग्नोव्ह क्षेत्रात ४ थ्या पोर्टेचे बांधकामावेळी पाणी ये-जा बंद झाल्यामुळे मॅग्नोव्ह प्रजातीचे सुमारे १००० झाडे सुकलेली दिसून आले होते.

त्याविरोधात दिनांक-१९/०३/२०१८ रोजी वनगुन्हा नोंदविण्यात आला आहे.

२००० कांदळवन वृक्ष लागवडीचे कारवाई करण्यात आलेली आहे. या प्रकरणी वृक्ष अधिकारी तथा वनक्षेत्रपाल, उरण यांनी सहाय्यक वनसंरक्षक, पनवेल यांचे आदेशान्वये संबंधितांवर रु.एक लाख इतका दंड आकारला आहे तसेच त्यांच्याकडून दिनांक ८.०१.२०१९ ते १८.०१.२०१९ या कालावधीत खाडी किनारी मोकळ्या जागी २००० मॅगोव्ह प्रजातीच्या वृक्षांची लागवड करण्यात आलेली आहे झाले लागवड करण्याचे आदेश देणेत आलेले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

भुसावळ तालुक्यातील वन विभागाच्या जमिनीची परस्पर विक्री केल्याबाबत

(३८) १२६५६१ (०७-१२-२०१८). श्री.सरदार तारासिंह (मुलुंड), श्री.शरददादा सोनावणे (जुन्नर) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चोपडा (जि.जळगांव) तालुक्यातील प्रा.चंद्रकांत सोनावणे या लोकप्रतिनिधींनी भुसावळ तालुक्यातील वन विभागाच्या २२८८ एकर जमिनीची परस्पर विक्री केल्या प्रकरणी जिल्हाधिकारी यांच्याकडे १०० ते १२५ पानी दस्तऐवजासह तक्रार करून हा भुखंड घोटाळा उघडकीस आणण्याची मागणी दिनांक ७ ऑक्टोबर २०१८ रोजी वा त्या सुमारास केली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जळगाव व भुसावळ तालुक्यातील भागपूर तसेच कंडारी शिवारातील गट क्र.३७२, १२, १३ या दोन्ही शिवारातील तसेच उमाळे शिवारातील व परिसरातील वन विभागाच्या जमिनीचे परस्पर आर्थिक व्यवहार व विक्री व्यवहार झाल्याच्या अनेक तक्रारी करण्यात आल्या असून त्याचीही चौकशी करण्यात यावी अशी मागणी लोकप्रतिनिधींनी जिल्हाधिकारी, जळगाव यांचेकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, लोकप्रतिनिधींनी केलेल्या मागणीनुसार शासनाने याप्रकरणाची चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, त्यानुसार या प्रकरणातील दोषी असणाऱ्या संबंधितांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार (२०-०२-२०१९) : (१) व (२) हे खरे आहे.

मा. आमदार प्रा. चंद्रकांत सोनावणे यांची तक्रार जिल्हाधिकारी, जळगाव यांना प्राप्त झाली आहे.

(३), (४) व (५) प्रकरणी प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने वन जमिनीवर झालेल्या अतिक्रमणाच्या चौकशी साठी जिल्हाधिकारी, जळगांव यांनी अपर जिल्हाधिकारी, जळगांव यांच्या अध्यक्षतेखाली ५ सदस्यीय समिती स्थापन केली आहे.

समितीच्या प्राथमिक निष्कर्षानुसार वन विभागाच्या जमिनीची विक्री झालेली नसून तक्रारीत नमूद गावातील क्षेत्र हे आजही वन विभागाच्या नावावर व ताब्यात आहे. प्राथमिक चौकशीनुसार वन विभागाच्या जमिनीचे बनावट ७/१२ आणि ८/अ उतारे तयार करून जमिनीची विक्री केलेली आहे. प्रत्यक्षात विक्री करणाऱ्या व्यक्तींच्या नावे कोणताही ७/१२ नसून दुय्यम निबंधक जळगांव यांच्याकडून प्राप्त माहितीनुसार सन २०१०-२०१८ या कालावधीत कंडारी, भागपूर आणि उमाळे या गावांमध्ये एकूण ३४ व्यक्तींनी बनावट ७/१२ व ८अ उताऱ्यांच्या व्दारे एकूण ३४८.५१ हे.आर क्षेत्राची विक्री केलेली आहे.

ज्या व्यक्तींनी बनावट ७/१२ उताऱ्यांच्या आधारे फसवणुकीच्या उद्देशाने जमिनीची विक्री केलेली आहे. त्यांच्याविरुद्ध पोलिस निरीक्षक आर्थिक गुन्हे शाखा जळगाव यांनी एफआयआर क्र.३५१/२०१८ तसेच ४९१/२०१८ नुसार भारतीय दंड संहिता, कलम ४०९, ४२०, ४६५, ४६७, ४६८, ४७१, ४७४, १२०-बी, ३४ नुसार गुन्हा दाखल केला असून याप्रकरणी पुढील तपास सुरु आहे.

**केंद्र शासनाच्या नवीन धोरणामुळे राज्यातील अंगणवाडया बंद
पडण्याच्या मार्गावर असल्याबाबत**

(३९) १२६५८४ (०७-१२-२०१८). श्री.अजय चौधरी (शिवडी), श्रीमती दिपिका चव्हाण (बागलाण), श्री.अजित पवार (बारामती), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.जयदत्त क्षीरसागर (बीड), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), डॉ.सतीश (अण्णासाहेब) पाटील (एरंडोल), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.वैभव पिचड (अकोले), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.संदीप नाईक (ऐरोली), श्री.संजय कदम (दापोली), श्री.राजन साळवी (राजापूर) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केंद्र शासनाच्या नवीन धोरणामुळे राज्यातील २७ हजार अंगणवाडया बंद पडण्याच्या मार्गावर असल्यामुळे दिनांक २० ऑगस्ट, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास अंगणवाडी कर्मचा-यांनी राज्यभर मोर्चे काढले होते, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, सिंधुदूर्ग जिल्हयातील सुमारे ५०० अंगणवाडया बंद करण्याचा निर्णय शासनाने घेतल्यामुळे याविरुद्ध अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांनी जिल्हा परिषद, सिंधुदूर्ग येथे माहे ऑगस्ट, २०१८ च्या तिसऱ्या आठवडयात वा त्यादरम्यान मोर्चा काढण्यात आला होता, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, पंचवीसपेक्षा कमी पटसंख्या असणाऱ्या अंगणवाडया बंद करणचा निर्णय शासनाने माहे ऑगस्ट, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान घेतला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, अंगणवाडया संदर्भात केंद्र शासनाचे नवीन धोरणाचे स्वरूप काय आहे, व त्यास अंगणवाडी कर्मचा-यांनी विरोध असल्यामुळे शासनाने याबाबत कोणता निर्णय घेतला वा घेण्यात येणार आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) अंगणवाडी बंद करण्याचे कोणतेही धोरण नाही, तथापी अंगणवाडी कर्मचारी इतर मागण्यांसाठी मोर्चे काढत असतात.

(२) हे खरे नाही.

(३) (४) व (५) अंगणवाडी मधील लाभार्थी संस्थेबाबत राज्यभर आढावा घेण्यात येत आहे. आढावा पूर्ण झाल्यानंतर अंगणवाडी केंद्रामधील लाभार्थी संस्था विचारात घेऊन नंतर निर्णय घेण्यात येणार आहे.

”महात्मा फुले जन आरोग्य” योजनेअंतर्गत आरोग्य विमा योजनेचे संरक्षण असलेल्या रुग्णांची होणारी फसवणूक

(४०) १२७७१० (११-१२-२०१८). डॉ.राहूल पाटील (परभणी), श्रीमती सीमाताई हिरे (नाशिक पश्चिम), डॉ.बालाजी किणीकर (अंबरनाथ), श्री.वैभव नाईक (कुडाळ), श्री.चंद्रकांत सोनवणे (चोपडा), श्री.नारायण पाटील (करमाळा), श्री.अनिल कदम (निफाड) सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सुरु असलेल्या ”महात्मा फुले जन आरोग्य” योजनेअंतर्गत आरोग्य विमा योजनेचे संरक्षण असलेल्या रुग्णांची फसवणूक करणा-या आरोग्य विमा योजनेत सहभागी असलेल्या रुग्णालयांवर कारवाई करण्याचा निर्णय राज्य शासनाने घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त निर्णय राज्यभरात लागू झालेल्या ”आयुष्यमान भारत” योजनेस लागू करण्याची तरतूद आहे काय,

(३) असल्यास, ”महात्मा फुले जन आरोग्य” योजनेअंतर्गत उपचार घेणा-या रुग्णांची फसवणूक करणा-या मुंबईसह राज्यातील ४५ रुग्णालये दोषी आढळून आली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त निर्णयावर अंमलबजावणी करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) हे खरे आहे.

विमा कंपनी टिपीए व रुग्णालय यांच्यात झालेल्या करार नाम्यातील कलम २७ मधील तरतूदीनुसार रुग्णांची फसवणूक केल्यास रुग्णालयांवर कारवाई करण्यात येते. तसेच शासन निर्णय दिनांक २१.०९.२०१८ नुसार योजनेअंतर्गत रुग्णालयांची अनियमितता आढळल्यास पॅकेज रक्कमेच्या पाचपट रक्कम दंड म्हणून आकरण्याची तरतूद आहे.

(२) होय.

(३) हे अंशतः खरे आहे.

सन २०१८ मध्ये मुंबईसह राज्यातील ४३ दोषी रुग्णालयांवर निलंबनाची कारवाई करण्यात आली आहे. तर (रुग्णालयांच्या विनंतीनुसार अंगीकरण रद्द केलेली ५ रुग्णालये मिळून) ७२ रुग्णालयांवर अंगीकरण रद्द करण्याची कारवाई राज्य आरोग्य हमी सोसायटीमार्फत करण्यात आली आहे.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील १३ जिल्ह्यात नेत्रबँक नसल्याने नेत्रदान करण्यास येत असलेला अडथळा

(४१) १२८१०१ (११-१२-२०१८). श्री.राजाभाऊ (पराग) वाजे (सिन्नर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील ३५ पैकी १३ जिल्ह्यांमध्ये एकही नेत्रबँक नसल्याने नेत्रदान करण्यास अडथळा निर्माण होत असल्याची बाब दिनांक २३ जुलै, २०१८ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, प्रत्येक जिल्ह्यात आरोग्य विभागाची नेत्रदान टीम (आय रिट्रायव्हल टीम), नेत्रतज्ञ उपलब्ध असतानाही १३ ठिकाणी नेत्रबँक नसल्याने नेत्रदानासाठी अपेक्षित आकडेवारी गाठता आली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, शासनाने उक्त प्रकरणाची चौकशी केली आहे काय,
- (४) असल्यास,त्यानुसार १३ जिल्ह्यात नेत्रबँक सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) हे खरे नाही.

राज्यात २१ जिल्ह्यांमध्ये एकूण ७४ नेत्रपेढ्या उपलब्ध आहेत. त्यापैकी १३ शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयांमध्ये, ३ महानगरपालिका वैद्यकीय महाविद्यालयांमध्ये व ५८ खाजगी संस्थांमध्ये नेत्र पेढ्या उपलब्ध आहेत.

- (२) व (३) अंशतः खरे आहे.
- (४) उर्वरीत १४ जिल्ह्यांमध्ये आवश्यकतेनुसार व निधीच्या उपलब्धतेनुसार नेत्रपेढ्या सुरु करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

अंगणवाडी इमारत खोली बांधकामासाठी खर्चाच्या मर्यादेत वाढ करण्याबाबत.

(४२) १२८४८६ (०५-१२-२०१८). श्रीमती संध्यादेवी देसाई-कुपेकर (चंदगड), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्य शासनाने अंगणवाडी इमारत खोली बांधकामासाठी ६ लाख रुपये इतकी मर्यादा निश्चित केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, बांधकामाचा खर्च दिवसेंदिवस वाढत असल्यामुळे ६ लाख रुपयात अंगणवाडी इमारत खोली बांधता येणे शक्य नसल्याने कोल्हापूर जिल्ह्यातील अंगणवाडी इमारत खोलींचे बांधकामांची कामे अपूर्णावस्थेत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, अंगणवाडी इमारत बांधकामासाठी असलेल्या ६ लाख रुपयात २ लाख रुपयांनी वाढ करून खर्च मर्यादा ८ लाख रुपये करण्यात यावी अशी विनंती स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी मा.वित्त मंत्री यांचेकडे दिनांक १४ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी वा त्या सुमारास केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, अंगणवाडी इमारत खोली बांधकामासाठी खर्चाची मर्यादा ८ लाख रुपये इतकी करण्याबाबत शासनाने कोणता निर्णय घेतला वा घेण्यात येणार आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) (२) (३) (४) व (५) महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई शासन निर्णय क्र.एबावि-२०१८/प्र.क्र.७६/का.६ दि.११ ऑक्टोबर २०१८ नुसार सन २०१८-१९ या वित्तीय वर्षापासून बिगर आदिवासी क्षेत्रासाठी एका अंगणवाडी केंद्र इमारत बांधकामासाठी रु.८.५० लक्ष(GST सह) व आदिवासी क्षेत्रासाठी एक अंगणवाडी इमारत बांधकामासाठी रु.९.४० लक्ष (GST सह) इतका निधी खर्च करण्यास शासनाने मंजूरी दिली आहे.

लातूर जिल्ह्यात अंगणवाड्यांसाठी इमारत उपलब्ध करणेबाबत.

(४३) १२९५०० (०५-१२-२०१८). श्री.बसवराज पाटील (औसा), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), श्रीमती अमिता चव्हाण (भोकर), श्री.त्र्यंबकराव भिसे (लातूर ग्रामीण), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

(१) चिमुकल्या बालकांनी शिक्षणाच्या प्रवाहात यावे यासाठी महिला व बालविकास विभागांतर्गत ० ते ६ वर्षे वयोगटांतील विद्यार्थ्यांसाठी अंगणवाड्यांची सोय करण्यात आली आहे,हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, लातूर जिल्ह्यात एकूण २ हजार ४०८ अंगणवाड्या असून त्यातील सुमारे ३०५ अंगणवाड्या भाड्याच्या जागेत तर ३७३ अंगणवाड्या समाज मंदिर किंवा ग्रामपंचायतीमध्ये भरविल्या जात असल्याची बाब दिनांक २३ सप्टेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, अंगणवाड्या स्वच्छ व सुंदर इमारतीमध्ये भरविणे आवश्यक असताना लातूर जिल्ह्यात आजमितीस प्रतिक्षेत असलेल्या सुमारे ६७८ अंगणवाड्यांसाठी स्वच्छ व सुंदर इमारती बांधण्याबाबत शासनाने कोणता निर्णय घेतला वा घेण्यात येणार आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१), (२) व (३) होय, हे खरे आहे.

(४) सन २०१४-१५ व २०१५-१६ या वर्षातील पाणी टंचाई व सन २०१७-१८ मध्ये वस्तू व सेवाकर, तसेच वाढीव दर (DSR) झाल्याने रु.६.०० लक्ष अंदाजित रक्कमेमध्ये एक अंगणवाडी इमारत बांधकाम होत नसल्याने शासन निर्णय क्र.एबावि-२०१८/प्र.क्र.७६/का-६ दि.११ ऑक्टोबर २०१८ अन्वये एक अंगणवाडी इमारत बांधण्याकरीता सर्व सेवाकरासह रु.८.५० लक्ष वाढ केली आहे. संबंधित जिल्हा परिषद, लातूर यांनी जिल्हा नियोजन समितीकडून वाढीव तरतूद मागणी केलेली आहे त्यामुळे निधी प्राप्त होताच ६७८ अंगणवाडी बांधकामासाठी जागा उपलब्धनेतनुसार व निवडीनुसार अंगणवाडी इमारत बांधकाम कामे पूर्ण करण्यात येणार आहेत.

**राज्यात कुपोषण बालकांची संख्या कमी करण्यासाठी नवीन पोषण अभियान
योजना राबविण्याबाबत.**

(४४) १३०२६४ (०५-१२-२०१८). श्री.तुकाराम काते (अणुशक्ती नगर), श्री.जयप्रकाश मुंदडा (बसमत), डॉ.बालाजी किणीकर (अंबरनाथ) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात कुपोषणग्रस्त बालकांमधील रक्तक्षयाचे प्रमाण कमी करण्यासाठी आणि जन्मता कमी वजन असणाऱ्या बालकांची संख्या कमी करण्यासाठी केंद्र शासन पुरस्कृत नवीन पोषण अभियान योजना राबविण्यात येणार असल्याचे माहे जुलै, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील ८५ हजार अंगणवाड्यामधून ही योजना राबविण्यात येणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या योजनेचे स्वरूप काय आहे,

(४) असल्यास, या योजनेची राज्यात अंमलबजावणी करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) केंद्र शासनाचा पोषण अभियान हा मा.प्रधानमंत्री यांचा देशातील समग्र पोषणावर आधारित महत्वपूर्ण कार्यक्रम महिला व बाल विकास विभागामार्फत महाराष्ट्र राज्यात सुरु करण्यात आलेला आहे. एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने मार्फत राज्यातील ३० जिल्ह्यांमध्ये ८५४५२ अंगणवाड्यांमध्ये राबविण्यात येत आहे. पोषण अभियान अंतर्गत आगामी ३ वर्षात कुपोषणाचे प्रमाण ६ % नी (प्रती वर्ष २ % प्रमाणे) कमी करणे तसेच लहान बालके, किशोरवयीन मुली व महिलांमधील रक्तक्षय (अॅनेमिया) चे प्रमाण ९ % नी (प्रती वर्ष ३ % प्रमाणे) कमी करणे व जन्मतः कमी वजनाचे बालकांचे प्रमाण (LBW) ६ % नी (प्रती वर्ष २ % प्रमाणे) कमी करणे ही प्रमुख उद्दिष्टे ठेवण्यात आलेली आहेत.

पोषण अभियान अंतर्गत विविध कार्यक्रम घेण्यात येत असून त्यामध्ये ग्राम विकास विभाग, आरोग्य विभाग, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग इ. विभागांचा समावेश करण्यात आलेला आहे. यासाठी जिल्हा व गट (Block) स्तरावर अभिसरण समिती (Convergence Committee) गठीत करण्यात आलेली आहे.

पोषण अभियान अंतर्गत अंगणवाडी केंद्रातील बालकांचा किशोरवयीन मुली व महिलांचा पोषणाचा दर्जा सुधारण्यासाठी व कुपोषणाचे प्रमाण कमी करण्यासाठी विविध स्तरावरून Incremental Learning Approach (ILA), Community Based Event (CBE), Information Communication Technology enabled Real Time Monitoring व जन आंदोलन इत्यादी उपक्रम राबविण्यात येत आहेत.

(४) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत पोषण अभियानाची राज्यात अंमलबजावणी करण्यासाठी महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय यांनी शासन निर्णय क्र.एबावि-२०१८/प्र.क्र.२७/का-०६ दिनांक ११ जुलै २०१८ अन्वये शासन निर्णय निर्गमित केला आहे. या शासन निर्णयान्वये सन २०१७-१८ व २०१८-१९ या वर्षात राज्यातील ३० जिल्ह्यांमध्ये पोषण अभियान अंतर्गत विविध उपक्रमांची अंमलबजावणी करण्यात येत आहे.

(५) लागू नाही.

गडचिरोली जिल्ह्यातील कोसा उत्पादक शेतकऱ्यांना वन जमिनीचे पट्टे देणेबाबत

(४५) १३०४९० (०७-१२-२०१८). डॉ.देवराव होळी (गडचिरोली) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गडचिरोली जिल्ह्यातील जवळपास १२ तालुक्यात टसर कोसा उत्पादक शेतकरी परंपरेने १०० वर्षापूर्वीपासून कोसा उत्पादन घेत आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, ज्या वनक्षेत्रावर कोसा उत्पादन घेतले जाते ती जमीन व जंगल जतन करण्यासाठी ठेवलेले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, शेतकऱ्यांना त्या वन जमिनीचे पट्टे दिल्यास त्यांना हक्काची जमीन मिळेल व कोसा शेतीचे उत्पादन वाढेल, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, कोसा उत्पादन करण्या-या शेतकऱ्यांना कोसाचे उत्पादन करण्यासाठी वन जमिनीचे पट्टे देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार (१४-०२-२०१९) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२), (३) व (४) गडचिरोली जिल्ह्यात मुख्यत्वे करून वडसा वन विभागातील आरमोरी व देलनवाडी वन विभागामध्ये रेशीम लागवड घेण्याचे प्रमाण दिसून येते. वनामध्ये राहणारे आदिवासी लोकसमूह तसेच इतर परंपरागत वन निवासी लोकांच्या उदरनिर्वाह रेशीम किड्यांची जोपासना ही नैसर्गिकरित्या वाढ झालेल्या वनस्पतीवर करण्याकरिता परवानगी देण्याची तरतूद शासन निर्णय क्र. एफएलडी-२०१५/प्र.क्र.१५/फ-१०, दिनांक २४.०६.२०१५ अन्वये करण्यात आली आहे. यासंबंधात रेशीम विभाग उत्पादकांना रेशीम लागवड प्रशिक्षण देतील, हे स्पष्ट केले आहे.

सदर शासन निर्णयाच्या अधीन राहून सन २०१५ -१६ मध्ये कोसा लागवड करण्यासाठी परवानगी देण्यात आले होती. परंतु कोसा शेतीचे उत्पादन वाढविण्याच्या दृष्टीने उत्पादकांना / शेतकऱ्यांना वनजमिनीचे पट्टे देण्याबाबत शासनाने धोरण नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

हिंगोली जिल्ह्यातील अंगणवाड्यांच्या इमारतीची झालेली दुरावस्था

(४६) १३०७४७ (०५-१२-२०१८). श्री.तानाजी मुटकले (हिंगोली) सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) हिंगोली जिल्ह्यातील ५३३ अंगणवाड्यांच्या इमारती ह्या मोडकळीस आल्यामुळे तेथे येणा-या लहान मुलांना जीव धोक्यात घालून अंगणवाडीत बसावे लागत असल्याचे माहे जुलै, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या जिल्ह्यामध्ये अनेक ठिकाणी अंगणवाडी साठी इमारत नसल्यामुळे मुला मुलींना झाडाच्या सावलीत व मोकळ्या जागेत बसावे लागते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, महिला व बाल विकास विभागाच्या अधिका-यांनी केलेल्या दूर्लक्षपणामुळे या जिल्ह्यातील अंगणवाड्यांसंदर्भात गंभीर प्रश्न निर्माण झाले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, हिंगोली जिल्ह्यातील अंगणवाड्यांची दुरुस्ती तसेच नविन इमारती बांधण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) हिंगोली जिल्ह्यांतर्गत एकुण अंगणवाडी केंद्राची संख्या १०८९ असून, त्यापैकी ९६४ अंगणवाडी इमारत बांधकाम पूर्ण झालेले आहेत. मोडकळीस आलेल्या व नादुरुस्त असलेल्या अंगणवाडी केंद्रासाठी विभागास स्वतंत्र निधी उपलब्ध झालेला नाही.

महिला व बालविकास विभागाचे शासन निर्णय दि.१५.१२.१७ अन्वये जिल्हा वार्षिक योजनेतून प्राप्त होणाऱ्या निधीमधून प्रति अंगणवाडी बांधकाम दुरुस्तीसाठी रु.१,००,०००/- (एक लक्ष) प्रमाणे निधी मागणीच्या सुचना प्राप्त झालेल्या आहेत. त्या अनुषंगाने या कार्यालयाचे पत्र क्र.८५५ दि.२९.१०.१८ अन्वये ५८९ अंगणवाडी केंद्राच्या दुरुस्तीसाठी रु.५,८९,००,०००/- निधीची मागणी जिल्हा नियोजन अधिकारी हिंगोली यांचेकडे करण्यात आलेली आहे. तसेच लहान मुलांचा जीव धोक्यात टाकून मोडकळीस आलेल्या अंगणवाडी केंद्राध्ये बालकांना बसविण्यात येत नसून सदरील अंगणवाड्या समाज मंदीर, ग्रामपंचायत कार्यालय, तलाठी कार्यालय, प्राथमिक आरोग्य केंद्र ई ठिकाणी पर्यायी व्यवस्था करण्यात आलेली आहे.

(२) हे खरे नाही.

हिंगोली जिल्हा अंतर्गत एकुण अंगणवाडी केंद्राची संख्या १०८९ असून, माहे जुलै २०१८ अखेर ९६४ अंगणवाडी इमारत बांधकाम पूर्ण झालेले आहेत. उर्वरीत १२५ अंगणवाडी केंद्रांपैकी ७४ अंगणवाडी केंद्र शाळेच्या इमारतीमध्ये सथलांतरीत करण्यात येवून ५१ अंगणवाडी समाज मंदीर, ग्रामपंचायत कार्यालय, तलाठी कार्यालय, प्राथमिक आरोग्य केंद्र ई ठिकाणी भरविण्यात येतात.

(३) नाही.

या पूर्वी अंगणवाडी दुरुस्तीसाठी विभागास स्वतंत्र निधी उपलब्ध नव्हता. त्यामुळे अंगणवाडीची दुरुस्ती ग्रामपंचायत सतरावर १४ व्या वित्त आयोगातून करून घेण्यात येत होती.

महिला व बाल विकास विभागाचे शासन निर्णय दि.१५.१२.१७ अन्वये ५८९ नादुरुस्त अंगणवाडीसाठी जिल्हा नियोजन अधिकारी हिंगोली यांचेकडे या कार्यालयाचे पत्र क्र.८५५ दि.२९.१०.१८ नुसार रु.५,८९,००,०००/- निधीची मागणी करण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) निरंक.

हृदयाचा त्रास असणा-या रुग्णावर अँजिओप्लास्टीची शस्त्रक्रिया करताना होणारी फसवणूक

(४७) १३१०८९ (११-१२-२०१८). प्रा.(श्रीमती) मेधा कुलकर्णी (कोथरुड) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हृदयाचा त्रास असणा-या रुग्णावर अँजिओप्लास्टीची शस्त्रक्रिया करताना सर्वसामान्य रुग्णांची फसवणूक होऊ नये म्हणून केंद्र शासनाने निर्बंध आणले असताना देखील खाजगी रुग्णालयामध्ये शासनाच्या धोरणानुसार ३० हजार रुपये किमतीचे स्टेंट प्रत्यक्षात वापरले जात नसून त्याऐवजी भारतीय बनावटीची १२ हजार रुपये किमतीचे स्टेंट अँजिओप्लास्टीसाठी वापरले जात असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महात्मा फुले जीवनदायी योजने अंतर्गत अँजिओप्लास्टीसाठी ६५ हजार रुपये खर्च येत असून त्यात स्टेंट खर्च ३० हजार रुपये असून खाजगी रुग्णालये स्वतःच्या फायद्यासाठी ३० हजार रुपये ऐवजी १२ हजार रुपयाचे स्टेंट वापरतात, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, काही रुग्णालयामध्ये हृदयरोग तज्ञ आवश्यकता नसताना देखील स्टेंट टाकण्याचा आग्रह धरतात, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुसार अँजिओप्लास्टीची शस्त्रक्रिया करताना सर्वसामान्य रुग्णांची फसवणूक करणा-या दोषी रुग्णालयावर अथवा डॉक्टरांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०२-२०१९) : (१) व (२) हे खरे नाही. महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजनेंतर्गत अँजिओप्लास्टी च्या पॅकेज रु. ६०,००० चे असून त्यात कोणत्या प्रकारचा स्टेंट टाकायचा आहे याचा निर्णय संबंधित कार्डीओलॉजिस्ट घेतात.

(३) कार्डीओलॉजि या सेवेसाठी रुग्णालये अंगीकृत करताना कार्डीओलॉजिस्ट ची उपलब्धता व Cathlab तसेच इतर निकषांची पूर्तता केल्यानंतर रुग्णालयाचे अंगीकरण केले जाते.

(४) दोषी रुग्णालयांवर निलंबन किंवा अंगीकरण रद्द करण्याची कार्यवाही राज्य आरोग्य हमी सोसायटीमार्फत करण्यात येते.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे सोनई, (ता. नेवासा, जि. अहमदनगर) येथील वन
जमिनीवर झालेले अनधिकृत बांधकाम**

(४८) १३२१२२ (०७-१२-२०१८). श्री.बाळासाहेब मुरकुटे (नेवासा) : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजे सोनई, (ता.नेवासा, जि.अहमदनगर) येथील वन जमिनीवर मुळा एज्युकेशन सोसायटीने अतिक्रमण करून कुठलीही परवानगी न घेता अनधिकृत बांधकाम केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शासनाने याबाबत चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, त्यानुसार याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार (२०-०२-२०१९) : (१) मौजे सोनई (ता.नेवासा, जि.अहमदनगर) येथील महसूल विभागाच्या ताब्यातील राखीव वन क्षेत्रातील २३.६१ हे.आर इतके क्षेत्र कब्जा हक्काने व भाडे पट्ट्याने मुळा एज्युकेशन सोसायटी या संस्थेस जिल्हाधिकारी, अहमदनगर यांच्याकडून विविध प्रयोजनाकरिता सन १९७९ ते १९९० या कालावधीमध्ये देण्यात आले आहे.

- (२), (३) व (४) याप्रकरणी चौकशी करून अहवाल सादर करण्याबाबत अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (संधारण), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांना कळविण्यात आले होते. त्यांच्याकडून नुकताच अहवाल प्राप्त झाला आहे. अहवालाचे संस्करण करून शासन स्तरावरून निर्णय घेण्यात येत आहे.

राज्यात "बेटी बचाओ" आंदोलनाची व्याप्ती वाढविण्याबाबत.

(४९) १३२४९६ (०५-१२-२०१८). प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात मुलींचा जन्मदर वाढल्यानंतर "बेटी बचाओ" आंदोलनाची व्याप्ती विदर्भ, मराठवाड्यासह मध्य प्रदेश, गुजरात राजस्थानपर्यंत वाढविण्यात येणार असल्याचे दिनांक ३ ऑगस्ट, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर आंदोलनाचा सकारात्मक परिणाम किती जिल्ह्यात दिसून आला,
- (३) असल्यास, "बेटी बचाओ" आंदोलनासाठी शासनाने कोणत्या स्वरुपाची अंमलबजावणी केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) हे खरे आहे

बेटी बचाओ बेटी पढाओ ही १०० % केंद्रपुस्कृत योजना राज्यातील सर्व जिल्यात राबविण्यात येत आहे.

(२)

जिल्हा	वर्ष २०१४	नोव्हेंबर २०१७
बीड	८०७	९०७
जळगाव	८४२	८६४
अहमदनगर	८५२	८९७
बुलढाणा	८५५	९१४
औरंगाबाद	८५८	९०३
वाशिम	८६३	८७८
उस्मानाबाद	८६७	९०८
सांगली	८६७	८९९
जालना	८७०	९०४

वरील तक्त्यावरून बेटी बचाओ बेटी पढाओ कार्यक्रमानंतर जिल्ह्यातील मुलींच्या जन्मदरामध्ये वाढ होताना दिसून येत आहे,

(३) शासनाने केलेली अंमलबजावणी

(अ) विविध सतरावर जिल्हाधिकाऱ्यांच्या मदतीने IEC माध्यमातून जनजागृतीच्या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात येत आहे.

(ब) आरोग्य, शिक्षण, विभागाबरोबर समन्वयाने विविध कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले आहे. यामध्ये मोठ्या प्रमाणात सहभाग वाढत आहे.

(क) मुला-मुलींच्या जन्माचे आकडे (गुड्डा-गुड्डी बोर्ड) अंगणवाडीमध्ये लावण्यात येत आहेत, तसेच ग्राम पंचायत बोर्डवर लावण्यात येत आहे.

(ड) मुलींच्या जन्माच्या स्वागतासाठी अंगणवाडीस्तरावर बारसे, वाढदिवस, प्रभातफेरी, स्पर्धाचे आयोजन, ओटी भरणा सारखे कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात येत आहे.

(४) निरंक.

नांदगांव व मालेगांव (ग्रामिण) (जि.नाशिक) येथील अंगणवाडी इमारतीचे स्वतंत्र अद्यावत बांधकाम करण्याबाबत .

(५०) १३२५८९ (०५-१२-२०१८). श्री.पंकज भुजबळ (नांदगाव) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नांदगांव व मालेगांव (ग्रामिण) (जि.नाशिक) येथे एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना प्रकल्प या प्रकल्पांतर्गत असलेल्या अंगणवाडी केंद्रांना स्वतंत्र इमारती नसल्यामुळे सदर अंगणवाड्या उघड्यावर, ओट्यावर, शाळेच्या ओट्यावर, भाड्याच्या इमारतींमध्ये, खाजगी घरांमध्ये तसेच झाडाखाली भरविण्यात येत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यामुळे या अंगणवाडी केंद्रांमध्ये शिकत असलेल्या विद्यार्थ्यांना शालेय पोषण आहार, आरोग्य विषयक सुविधा व अन्य सुविधा देण्यासह अध्ययनात अडचणी निर्माण होत

असल्यामुळे या अंगणवाडी केंद्रांना स्वतंत्र अद्ययावत इमारतीचे बांधकाम करण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी दि. ११ जुलै, २०१८ रोजी वा त्या त्यासुमारास मा.मंत्री, महिला व बाल विकास यांच्याकडे लेखी पत्राद्वारे मागणी केलेली आहे, हे खरे आहे काय,
(३) असल्यास, त्यानुषंगाने शासनाने अंगणवाडी केंद्रांना स्वतंत्र अद्ययावत इमारतीचे बांधकाम करण्यासंदर्भात कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०२-२०१९) : (१) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना प्रकल्प या प्रकल्पांतर्गत असलेल्या अंगणवाडी केंद्रांना स्वतंत्र इमारती नसल्यामुळे सदर अंगणवाड्या भाड्याच्या इमारतीमध्ये, खाजगी घरांमध्ये भरविण्यात येत आहेत. तथापि उघड्यावर, झाडाखाली, ओट्यांवर अंगणवाड्या भरविण्यात येत नाहीत.

(२) अंगणवाडी केंद्रांतील लाभार्थींना अंगणवाडीच्या सुविधा देण्याबाबत तसेच, अध्ययनात अडचणी निर्माण होण्याचे निदर्शनास आलेले नाही. अंगणवाडी केंद्रांना स्वतंत्र इमारतीबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(३) व (४) जिल्हा नियोजन समितीकडून सर्वसाधारण क्षेत्राकरीता अंगणवाडी बांधकाम या योजना रु २००.०० लक्ष नियतव्यय मंजूर आहे. महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे शासन निर्णय क्र.एबावि-२०१८/प्र.क्र.७६/का-०६ दि.११/१०/१८ अन्वये सन २०१८-१९ या वर्षापासून बिगर आदिवासी क्षेत्रासाठी एक अंगणवाडी इमारत बांधकामासाठी रु.८.५० लक्ष (GST सह) इतका निधी खर्च करण्यास शासनाने मंजूरी दिली आहे. त्याप्रमाणे सन २०१८-१९ पासून कार्यवाही करण्यात येत आहे.

विधान भवन :
मुंबई.

जितेंद्र भोळे
सचिव (कार्यभार),
महाराष्ट्र विधानसभा.

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.